

DOMOLJUB

Izbujna vsak štetek. Cena mu je 2 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Naročilna, reklamacije in inserati pa: Upravništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledenih cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljubova“ širina 36 cm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posredniški provizija se prodaja po 10 v. Skladišni promet poštno-branilniškega urada št. 574.797.

Štev. 34

v Ljubljani, dne 22. avgusta 1907.

Leto XX.

Domača obrt.

Vedno in vedno se ponavlja tožba, da se naših ljudi preveč izseljuje v druge kraje, zlasti v Ameriko. Največ trpi pri tem kmet, ki mu manjka delavcev in poslov, in ti so samo zato, ker jih je tako malo, veliko dražji. Na vse enake tožbe moramo venomer odgovarjati: Dokler ne bomo poskrbeli ljudem doma za večji zaslužek, ne ustavimo izseljevanja. Treba nam je boljših železniških zvez; naša dolžnost je, da se povzdigne kmetijstvo in živinoreja, da zacvete in se razraste obrt, da se v korist ljudstva izrabijo vse moči, ki spe dozdej neuporabljene v naših vodah in gorah. V tem oziru morajo država in dežele na pomoč! Prezreti pa ne smemo ene važne reči, ki more tudi silno veliko dobrega storiti in pomnožiti naše dohodke. To je domača obrt.

Domačo obrt imenujemo izdelovanje kake reči, ki se izvršuje od večjega števila ljudi neke okolice, in pri katerem se rabijo samo domače moči; navadno je tudi domača obrt samo neko postransko opravilo; dotični ljudje se pečajo tudi s kmetovanjem; kar jim pa tam ostane časa, pa ga porabijo za domačo obrt. Naša

obrtna postava zahteva zlasti to, da se pri nji ne rabijo tuji delavci, marveč da delajo le člani ene družine. Vajencev in pomočnikov ni v domači obrti; kjer so ti, tam se pričinja rokodelstvo, ki se ne sme izvrševati brez obrtnega dovoljenja (patenta), in ki se mora od njega plačevati pridobninski davek. V naši domovini imamo raznovrstnih domačih obrtov: sitarje v Stražišču in okolici, lončarje v Komendi, Dolenji vasi in na Ljubnem, glavnikarje v Skofji Loki, sodarje v Selški dolini, čipkarice po Notranjskem in Gorenjskem in še več drugih. Čas je v svojem napredku neusmiljen tudi za domače obrti. Kdor ne gre z njim in ne napreduje, ga pohodi. Ljudje si pa sami ne morejo pomagati; zato je treba poseči vmes in jim priti na pomoč. Pri domačih obrtih se je treba ozirati zlasti na dve stvari: Prvič mora biti izdelovanje primerno zahtevam našega časa. Tudi domači obrtniki se morajo učiti, in kjer je mogoče pri svojem delu rabiti stroje. Drugič mora biti prodaja domačih izdelkov tako uravnana, da gre blago lahko izpod rok, in da ostane dobiček v rokah izdelovavcev. Kaj pomaga, če se trudijo ljudje, če pa večino dobička spravijo v svoje žepe prekupci? Taka

domača obrt je pravzaprav samo za to, da bogati posamne trgovce; ljudstvo nima takorekoč nič od nje.

Iz tega tudi vidimo, kje je treba pomoči. Poskrbeti se mora najprej za primeren poduk. V ta namen pa ne zadostuje, da se kak posamnik pošlje bogvekam v tujino v kako šolo, marveč poduka je treba tam, kjer se izvršuje obrt; drugače je brez haska. Kjer se morejo rabiti stroji, je treba ljudem pomagati, da se zvežejo med seboj in jih podpirati, če napravijo skupne delavnice in stroje. Posebno je pa treba poskrbeti, da se blago naravnost prodaja. Pri nekaterih obrtih je edina prava pot k temu združništvo. Česar en sam ne zmore, izvrši moč. Kjer pa zadruga niso še mogoče, se mora lotiti tega dela kaka javna oblast.

Dežele so doslej v tem oziru še silno malo storile; zlasti za Slovence nimamo takorekoč nič pokazati. Država se je vsaj začela gibati tudi na tem polju; in upajmo, da bo sedanji ljudski državni zbor državno oblast v tem tudi tu spravil do živahnejšega dela.

Država podpira že zdaj s podukom, pa tudi denarno in s stroji zadruga domačega obrta; v tem oziru deluje zelo pohvalno urad za pospe-

ševanje obrti. (Gewerbeförderungsdienst) na Dunaju, ki stoji pod trgovskim ministrom. Kdor želi v tem oziru za svoj kraj kakega pojasnila, naj se obrne na svojega državnega poslanca.

Pod naučnim ministrstvom so pa šole za domačo obrt, izmed katerih sta za naše kraje važni zlasti dve vrsti: 1. šole za čipkarstvo, 2. šole za vrborejo in pletarstvo. Te šole so državne. Država plača učitelja; dotični kraj, kjer se osnuje šola, mora poskrbeti samo za primeren prostor. S šolami vred je uravnano tudi prodajanje izdelkov. Vsi, ki so se izučili, jih lahko prodajajo po posredavanju šole.

Za čipke je stvar nekoliko bolj težavna, ker je konkurenca zasebnih trgovcev, ki so se že udomačili na svetovnem trgu, silno velika, in ker so izdelki silno mnogovrstni. Pri izdelkih iz protja je pa prodaja mnogo ložja. Pisali smo že v Domoljubu, da ima osrednja šola za pletarstvo toliko naročil, da bi zdaj lahko dala več dela. Mnogo naših krajev je sposobnih za vrborejo. Pravijo, da vrba, če se prav goji, več nese nego pšenica. Protje samo se silno lahko proda; vrh tega se da s pletarstvom ljudstvu obilo zaslužka.

Končajmo za danes pa recimo: Bog daj, da bi v državni zbor, pa tudi v deželne zборе prišli samo za ljudstvo vneti možje, ki bi se resno pobrigali, da se vzdignejo tudi sedaj žalibog propadajoče domače obrti!

Velika skupščina „Slov. kršč. zveze“ na Jesenicah.

Dne 25. avgusta na Jesenice!

Skupščina »Slovenske, krščansko-socialne zveze« obeta biti mnogoštevilno obiskana. Navzočih bo okoli 30 društvenih zastav in do 50 društev.

Vlaki na Jesenice odhajajo iz Ljubljane južni kolodvor 7:05 zjutraj, iz Vižmarjev 7:19, iz Medvod 7:29, iz Škofje Loke 7:43, iz Kranja 7:28, iz Podnarta 8:18, iz Radovljice 8:36, iz Lesca 8:45, iz Žirovnice 8:55, Javornika 9:04; prihod na Jesenice 9:09; iz Gorice, državni kolodvor, odhod 6:05 zjutraj, iz Sv. Lucije 6:54, Podbrda 7:55, Bohinjske Bistrice 8:07, Bleda 8:48, prihod na Jesenice 9:05; iz Celovca, odhod 7:45 zjutraj, Svetne vasi 8:17, Bistrice v Rožu 8:28, Področčice 9:01, prihod na Jesenice 9:20; iz Trbiža, odhod 8:18, Kranjske gore 8:48, Dovjega 9:05, prihod na Jesenice 9:19; iz Beljaka, na Področčico, odhod 8, iz Področčice 9:01, prihod na Jesenicah 9:20.

Prvi vlak torej pride na Jesenice iz Gorice ob 9:05, potem iz Ljubljane ob 9:09, iz Trbiža 9:19, iz Beljaka in Celovca 9:20 dopoldne. Takoj ob prihodu pozdrav gostov pred kolodvorom, kjer bodo že čakala domača društva.

Obhod se vrši skozi Jesenice na Savo. Društva naj se uvrste takoj po prihodu pred kolodvorom po štirje in štirje, vsako pod svojo zastavo, druga društva, ki nimajo zastave, uvrste se lahko poljubno pod katero zastavo hočejo. Na čelu gre godba, takoj za godbo telovadci, nad 100 po številu, za njimi razna društva z zastavami, nazadnje gredo domača društva. Na Savi bo sv. maša, po sv. maši obhod v isti vrsti kot prej k »Delavskemu domu«, ki se bo blagoslovil. Takoj po blagoslovljenju bo zapel mešan zbor s spremljevanjem godbe himno Josipa Ipavca, na to kratek govor. Vse to bo trajalo približno do četrta na 12., potem pa se začne zborovanje »Slov. kršč. soc. zveze« v »Delavskem domu«. Ob 1. popoldne kosilo. Reditelji bodo gostom pokazali pot do raznih gostiln. Ob 2. uri popoldne zopet zborovanje kršč. soc. zveze. Ob polu 5. uri javna telovadba poleg »Delavskega doma«, na dvorišče delavskega konsumnega društva. Telovadilo bo nad 70 telovadcev po sledečem programu: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Orodna telovadba: a) jeseniški telovadni odsek (bradlja, palice, skok v višino), b) šentvidski telovadni odsek (drog, koza, ročke), c) ljubljanski telovadni odsek (drog, konj, skok na daljavo). 4. Skupine. 5. Rajalni odhod. Po javni telovadbi koncert.

Pri koncertu bo sviral tamburaški zbor jeseniškega katol. del. društva: 1) Banovac, koračnica, V. G. Brož; 2) Venec slovenskih pesmi, V. G. Brož; 3) Pod Triglavom, Josip Maihač. Tovarniška godba pa bo med drugimi točkami še igrala: 1) Trilav, koračnica, Fučik; 2. Pozdrav, pesem, Nedved. 3. Die Savoyarden, overtura, Offenbach. 4) Slovanske cvetke, Parma, za godbo priredil L. Pospischi. Med posameznimi točkami razni govori in petje. Domači pevski zbor bo pel: 1) Aljaž, Domovini, mešani zbor, 2) Cepuder, Kakor belo-rdeče rože, mešani in moški zbor, 3) Vinko Krek, Pogovor z domom, mešani zbor, 4) Mihelčič, Venec narodnih pesmi, mešani zbor, 5) Adamič, V gozdu, mešani zbor, 6) G. Ipavic, Kukavica, mešani zbor; 7) G. Ipavic, Pozdrav. Vstopnine h koncertu ni nobene.

Političen pregled.

ZASEDANJE DEŽELNIH ZBOROV

se bo vršilo baje od 9. septembra do 15. oktobra. Sklicani bodo skoro vsi deželni zbori, le za istrski, tirolski in koroški deželni zbor se vlada še ni odločila. Največja nevarnost, da se ne skliče, je pa za

češki deželni zbor.

Vzrok je zahteva češkega delavca in kmetu, naj se isti bavi tudi z volivno reformo. Vlada pa temu nasprotuje in — basta. Češki deželni zbor bo bržkone razpuščen, nakar se bodo vršile nove volitve še po starem volivnem redu. Češki kmetje so nad tem razburjeni in v slučaju, da se deželni zbor ne skliče utegne priti do kmečkih nemirov, zlasti ker so kmetje vsled zadnjih nezgod, povodnji in toče že itak razburjeni. Če bo pa deželni zbor sklican, predlagal se bo, in bo najbrže tudi sprejet sledeči predlog glede na volivno reformo: Deželni zbor češki naj šteje 260 po-

slancev, izmed teh naj se jih izvoli 200 po splošni in enaki volivni pravici, 60 naj bo pa virilistov. Tudi deželni red naj se izpremeni in sicer tako, da bodo Nemci v vseh deželnih zavodih imeli primerno zastopstvo.

TIROLSKI DEŽELNI ZBOR.

Za tirolski deželni zbor se vlada še ni odločila ali, in kedaj bo sklican. Italijanski tirolski deželnozbornski poslanci so sklenili opustiti obstrukcijo, ako se predloži v deželni zboru volivna reforma in so ta sklep tudi na znanili deželnemu glavarju dr. Kathreinu.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR.

Hrvatje Avstriji za sedaj še niso naklonjeni. S tem da stojé v boju z Mažari, še niso prijatelji Avstrijcev. Velike Avstrije (Gross-Osterreich), ki bi obsegala tudi Hrvaško, se bojijo bolj kot svojih smrtnih sovražnikov Mažarov. Ta nezaupnost, da ne rečemo več, do Avstrije, mora izginiti. To pa je mogoče le na ta način, da avstrijski parlament pokaže svojo dobro voljo in za Hrvate tudi kaj stori. Zato je središče in težišče hrvaško-ogrškega vprašanja dunajski parlament. Njegova naloga je, da pritegne Hrvate nase, da izgine ona deloma utemeljena nezaupnost do Avstrije.

Ogrski trgovinski minister Košut je izjavil, da ogrska vlada n'kakor ne bo preganjala Hrvatov ne na gospodarskem, ne na kulturnem polju, hoče pa, da Hrvatje priznajo nadvlado Ogrske nad Hrvaško. — Gotovo pa je, da Mažari ne bodo nikdar nehali stegovati svojih rok po hrvaškeje posesti, dokler ostanejo v tem razmerju do Mažarov, kakor so sedaj in dokler ne stopijo na kak način v stik z Avstrijo.

Avstrijski cesar še ni potrdil zakona o ureditvi plač ogrskih železničarjev in službene pragmatike, po kateri bi bil službeni jezik na Hrvaškem le mažarščina, temveč čaka kako se bo hrvaško-ogrski spor zasukal. V mažarskih političnih krogih so zaradi tega zelo razburjeni, boječ se, da jim ne uide pišče, o katerem so mislili, da ga imajo že pečenega pred seboj na krožniku.

AVSTRIJSKA IN OGRSKA DELEGACIJA

se snideta, kakor poročajo z Dunaja, meseca novembra na Dunaju.

MAKEDONSKO VPRAŠANJE.

Grške bande še vedno strašijo po Balkanu, kljub temu, da je Turčija precej krepko nastopila proti njim. Veliko podpore dobivalo Carigradu; ta bi namreč rad kar največ Makedoncev pridobil grški cerkvi in misli to najlažje doseči s temi bandami, zato jih podpira. Prav tako dela tudi drugih šest grških škofov v Makedoniji. — Angleška vlada pa je pritisnila na turško, naj temu napravi konec. Ta se je zato obrnila na splošno cerkveno sinodo in zahtevala, naj vseh sedem škofov odstavi. Sinoda sicer za enkrat noče o tem nič vedeti, toda gotovo se bo morala udati.

VOLIVNO REFORMO NA OGRSKEM

bo vlada predložila parlamentu še to jesen, kakor je izjavil te dni grof Apponi. Je pač prišla do prepričanja, da z nasilnimi sredstvi ne gre kratit pravic ljudstvu. Vendar se grof Apponi tudi lahko moti. Glasilo ogrske vlade »Budapesti Hirlap« se n. pr. jako ostro obrača proti volivni reformi za ogrski parlament, češ, da bi bila z novo volivno reformo v nevarnosti samostojnost komitatov, mažarska državna ideja, samostojna mažarska armada itd. — Verjetno je, da se bo ogrska vlada branila do zadnjega.

NAGODBA.

Ogrski ministri so mnenja, da bo nagodba dogotovljena septembra meseca. Zadnja pogajanja se bodo vršila od 20. septembra dalje na Dunaju. O tem pa, ali bo Avstrija umaknila svoje zahteve, ali bo Ogrska ugodila njeni zahtevi glede istočasne rešitve kvotnega vprašanja, doslej še ni nič znano. Pokazala bodo pogajanja.

SRBIJA.

V zadnjem času se je v Srbiji mnogo pisalo proti kralju Petru in njegovi rodbini. Da se tako pisanje omeji, izdal je minister za notranje zadeve zakon, ki omejuje tako protidinastično početje.

Srbska vlada bi jako rada dosegla, da se kmalu zopet odpre srbsko-avstrijska meja za prevoz živine. Zato je poslala avstrijski vladi prošnjo, naj se to vprašanje kmalu ugodno reši. Avstrijska pa tej želji skoro gotovo ne bo ugodila, zlasti če pomislimo, kako močna je zveza agrarcev v avstr. parlamentu, ki gotovo ne bodo pustili, da bi se meja odprla v škodo avstrijskega kmeta.

BOLGARIJA.

Znano je, da so odstopili vsi vseučiliški profesorji bolgarskega vseučilišča, in da je bolgarska vlada mesto njih nastavila gimnazijske profesorje. Pokazalo se je pa, da je vlada izbrala slabo sredstvo za vzdrževanje najvišjega kulturnega zavoda. Dijaki so namreč izjavili, da ne bodo hodili poslušati predavanj teh profesorjev. Vlada hoče sedaj diake s tem pridobiti zase, da je ponudila 200 dijakom precej dobro plačana mesta v statističnem uradu. Vsled odpora dijakov pa si pomišljajo sedaj profesorji sami, ali bi sprejeli mesta vseučiliških profesorjev.

Med Turčijo in Bolgarijo se je sklenila trgovinska pogodba, ki je za obe državi dovolj ugodna.

SESTANKI VLADARJEV.

15. t. m. se je sešel nemški cesar Viljem z angleškim kraljem Edvardom v Vilhelms-höhe. Ta sestanek naj bi dokazal, kako miroljubna je sedanja svetovna politika in kako se diplomatije trudijo, da bi brez vojne poravnali vsak prepri. Oba vladarja sta pri sestanku povdarjala prijateljske razmere, ki vladajo med Anglijo in Nemčijo.

Angleški kralj se je sešel tudi z avstrijskim cesarjem v Islu. Navzoča sta bila avstrijski minister za zunanje zadeve Aerenthal in angleški državnik Hardinge. Prav zaradi tega pripisujejo sestanku veliko politično važnost. Govorilo se je zlasti o reformah v Makedonji in o nemirih v Maroku. Ni prav gotovo, ali se obe vevlasti glede na makedonsko vprašanje vjemata. Glede Maroka pa se strinjata, naj napravita red le Francija in Španija.

Španski kralj Alfonz in kraljica Viktorija dospeta na Dunaj 15. septembra, kjer bosta tri dni gosta cesarjeva.

Menda se snideta v kratkem tudi ruski car in angleški kralj, da se dogovorita glede na rusko-angleško zvezo.

Na Severniku pa se snideta zopet Aerenthal in Tittoni, kjer bosta govorila o političnih vprašanjih.

ITALIJA.

Prot'versko gonjo, ki so jo vprizorili francoski prostozidarji v sporazumu z laškimi, so pričeli njeni voditelji organizirati. Pri raznih izgredih so prišli v konflikt z oboroženo močjo, zato so sedaj poskrbeli za vse nadaljne demonstracije za reditelje: Vse libe-

ralne stranke oznanjajo sedaj sistematičen boj Vatikanu in cerkvi. Da bi pa imela njih gonja kulturni značaj, pravijo, da se bojujejo le za prost pouk v šolah in za odstranjenje duhovništva iz šol. Veliki mojster prostozidarjev Ferrari pozivlja vlado, naj cerkvi vzame vsa sredstva za snovanje vzgojevalnih zavodov in šol. — Papež bo proti nasiljem, ki se vrše proti duhovništvu, javno ugovarjal.

Ljudje, ki morejo še pametno misliti, ne odobravajo te protiduhovniške gonje. Knez Borgese, ki gotovo ni »klerikalen«, obsoja to početje in priznava, da »duhovščina ni prav nič kriva.« Njemu se je pridružilo tudi nekaj zmernejših liberalnih listov in tako je upati, da bodo slednjič framasoni osamljeni. Vsa sumničenja in obtožbe, naperjene proti duhovnikom so se izkazale neresne in neutemeljene. Kaj so framasoni vse vplili nasproti salezijancem in njih predstojniku v Warazzu, Vilietiju! Danes vsi, brez razlike strank, priznavajo, da se v zavodu tega izvrstnega moža nikakor niso mogli goditi škandali, kakor so jim to očitali.

FRANCOSKA.

Protivojaško hujskanje brezvestnih francoskih socialnih demokratov poganja bujne cvetke. — Pretekli dnevi se je udeležil francoski vojni minister Piquart neke slavnosti, kjer je k niemu stopil nek mladenič in mu pljunil v obraz. S temi načeli se pa ne vjema nemška socialna demokracija, ki namerava staviti na splošnem socijalističnem shodu v Stuttgartu predlog, naj se glavni zagovornik antimilitarizma Hervé in njegovi pristaši izklučijo iz stranke. — In res, vse delo francoskih socialnih demokratov obstoji sedaj v tem, da pljujejo na generale, lomijo pri štrajkih delavska orodja, zažigajo skladišča, tu in tam koga do krvi pretepó itd. — So pa tudi zmernejši socialni demokratje na Francoskem. Ti so te dni zborovali v Parizu, kjer so se izrekli proti Hervéjevimi težnjam. Ni dvoma, da bodo ti zmagali, zlasti ker jih podpira nemška socialna demokracija.

VOJSKA MED AMERIKO IN JAPONSKO.

se obeta. Zedinjene države, zlasti Kalifornija, zahtevajo, da se naseljevanje Japoncev omeji, ker škodujejo domačemu delavstvu. Japonska vlada se je seveda vsem tem zahtevam ustavljala, vendar pa so se vršila pogajanja. Kar se čuje, da so se pogajanja prekinila in bati se je vojske. — Mornariški urad severoameriški je že prej zapovedal, da se ima 16 križark zbrati v Tihem oceanu. To povelje vzbujja splošno pozornost in vznemirjenje.

NEMIRI V MAROKU.

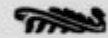
Glavno mesto nemirov Kasablanko so zasedli francoski vojaki; pri tem je bilo 10 mož ranjenih, dva ubita. — Izven mesta pa trajajo nemiri dalje. Šerif Ma el Ainim koraka z 8000 Maročani proti Mogadorju, da pomori vse Evropejce; tudi sta dva maroška rodova napadla Kap Juby, kjer sta več evropskih vojakov pomorila, mnogo jih pa vjela. 3000 Maročanov je napadlo generala Drude pred mestom Tangerjem, pa so se morali umakniti pred francoskimi topovi. — V Masaganu je sicer vse mirno, a pričakovati je, da vsak čas zopet izbruhnejo strasti razburjenega ljudstva. Mnogo Evropejcev je pobegnulo.

V Kasablanki se vršijo boji dan na dan. Domačini naskokujejo mesto križarki »Gloire« in »Geydon« ga branita. 12. t. m. je 4000 Maročanov zopet napadlo Kasablanko, Francozi so pa napad odbili. Tudi Španci so izkrcali v mestu svoje vojake, vsled česar je

dujejo »sveto vojsko« Evropejcem. Položaj mesto še bolj razburjeno. Maročani napoveje jako opasen. Zadnje poročilo pravi, da beže Evropci iz vseh obrežnih mest in Marokeša, Mogadorja in celo iz Tangerja, odkoder je zbežalo že 1700 tujcev. — Sultan pošilja po celem Maroku odposlance, ki ljudstvo pregovarjajo, naj se ne pridruži »sveti vojski«, kajti potem je Maroška izgubljena.

HASKA MIROVNA KONFERENCA.

V Haagu na Nizozemskem obstoji že dalj časa stalna komisija zastopnikov vseh držav, ki naj bi se dogovorili, kako rešiti preporna vprašanja med raznimi državami brez vojske. Nič ali kolikor mogoče malo vojske, to je njih geslo. Vendar mirovna konferenca doslej ni dosegla svojega namena. Vedno več zastopnikov se odtuguje glasovanju. Medtem ko govorijo v Haagu o svetovnem miru, bombardirajo Francozi Kasablanko. Severoameriške države so sedaj predlagale, naj se ustanovi v Haagu stalno in obvezno mednarodno vrhovno sodišče. Temu sodišču se imajo predložiti vsi prepri med posameznimi državami, katerih diplomatije sami brez vojske ne morejo rešiti. Kakor bi razsodilo to vrhovno sodišče, temu bi se morale države ukloniti. Sodnikov naj bo 17; kako naj bi se ti izvolili izmed 47 velesil, ameriški zastopnik še ni predlagal. Nemčija in Angleška sta predlogu pritrtili; mnogo držav pa se še ni izreklo. — Če se bodo države o tem predlogu zedinile, imenovati bomo morali uspeh haaške mirovne konference velikanski.

Listek.**Ranoque.**

(Dalje.)

III.

Zmračilo se je in rodila se je na jesenskem andaluzijskem nebu krasna, hladna noč. Globok mir je legel na obširna poslopja posestnika Baptista, čegar širni pašniki so se raztezali tik do podgorja.

Skozi okna poselske sobe je lesketal slaboten sij medle luči. In naenkrat je zazvenel za okni lep moški glas, ubrana andaluzijska pesem je plavala skozi nežno noč . . .

Bilo je to leta 1854. Tedaj si je še andaluzijski kmet z ubrano pesmijo sladil ure počitka. Ni še bil po časopisih razširjen med njimi oni soc. d'namit, ki je pozneje povzročil revolucije in upore. Pred par leti sem bil priča, kako so v neki vasi kmetje stali okoli Perikleja v ovčji kožuhovini in so ga napeto poslušali, ko jim je prebiral in tolmačil uporne časopise.

Sredi glavnega poslopja je sedel kmet Baptist z ženo in štirimi otroci ob veliki peči, v kateri se je pekel črn kruh. Večerjali so. Ob strani je sedela še neka druga starejša žena, ki je komaj pokusila skodelico kozjega mleka, stoječega pred njo. Oblečena je bila v temno, volнено obleko, okrog glave je nosila črn svilnat robec.

Ta žena, ki ji je bilo ime Consolation, je bila sestra posestnikova. V eni noči ji je ugrabila kolerica, ki je tisto poletje strašno razsajala po Andaluziji, njenega moža in dva otroka. Tudi njej je že pretila strašna bolezen. Le z največjo težavo je všla iz krempljev smrti. Odsšla je na posestvo svojega brata, da popolnoma okreva. Stanovala je prej v U . . . . . kjer sta precej udobno in lahko živela z njenim možem.

Ubogí ženi so zopet kakor navadno blestele solze v očeh. Ravnokar se je vrnil veliki hlapec, stric Ventura, z vasi. Ko ga je Consolation prvič videla po oni nesrečni koleri, se je zopet vzdubila v njej vsa bolest onih nesrečnih dni.

»Pomirite se, botrica pomirite se!« jo tolaži veliki hlapec. »Vedite, da vam je ime Consolation, to je tolažba. Po dnevih nesreče bodo zopet zasijali lepi dnovi. Bodočnost vam bo prinesla sreče, in pozabili bodete počasi na trpko preteklost.«

»Pozabila!« zakliče jokajoča vdova. »Šele ko bo padala črna ruša na mojo rakev, šele takrat bom pozabila. Trikratni smrtni boj, ki sem mu gledala oči v oči, mi gloda srce. O, stric Ventura, vem, da mi bo ta črv nekoga dne pregrizel nit življenja.«

»In če se jokate, ali vam bo potem kaj boljše botrica? . . . Veruite m', star sem že in siv, mnogo sem že izkusil na tem bednem svetu. Pravim vam, v tem življenju se prej posušijo solze kakor bolečine. Zato nikar ne obklopite tega, česar ne morete predrugačiti.«

»Res, stric, prav imate! . . . Toda, o Bog, kaj m' pomaga! One tri rakve nosim takorekoč, vedno seboj na hrbtu, in to je težko breme, stric Ventura! . . . Sveta Devica, kakšna noč je bila to! . . . Ravnokar se je zmračilo, in Kajetan se je kakor od strele zadet zgrudil sredi delavnice. Kmalu nato je Ramonu postalo slabo, in čez nekaj minut se je zgrudil tudi on. Najmlajša hčerka je bolehalo dalje časa, a je vendar še stala po konci. Naenkrat pa se je zgrudila še ona. Ostala sem sama, čisto sama brez varstva, brez pomoči, brez najmanjšega zdravila ki bi ga jim mogla dati; kajti v onih dnevih so umirali ljudje kakor muhe, in ni bilo niti zdravnika, niti apotekarja, niti soseda, niti prijatelja, ki bi bili mogli priti na pomoč . . . Povem vam, vsi trije so se zvjali kakor kače in so me prosili neprestano z dvignjenimi rokami, naj jim pokličem spovednik, da ne umrjejo neprevideni . . . V vsem okraju pa so bili le trije duhovniki, in na smrt bolnih čez tristo! — Kakšen strah, o sveta Devica, kakšen strah je bil to! . . . V skrajni potrebi sem se obrnila na svetega Jožefa čegar kip je stal v spalnici in sem molila: O sveti Jožef, božja last so vsi in ne moja; ako mene zavrnete, ne bom tožila! Toda daj, podari jim srečno zadnjo uro, ti pomočnik v smrtnih težavah! Ne daj, da bi umrli brez svete spovedi! Čerav se bom ločila od njih, naj bo! Samo olašaj jim težko ločitev, da umrjejo kot pobožni kristjani!«

Uboga vova je prenehala za nekaj časa s svojim pripovedovanjem, kakor bi se bala, da jo težko poslušajo družina.

»Potem,« je nadaljevala po kratkem premoru, sem storila neko obljubo, ako bi se mi posrečilo, da najdem duhovnika. Zavila sem robec okrog glave da bi šla v župnišče. Tedaj — skoraj bi bila ohromela — in lasje so mi šlili pokonc! — tedaj pride, ko stopim na vežni prag, star častitljiv župnik nasproti. Bil mi je čisto neznan.

»Ali leže tukaj bolnik?« vpraša z mehkim glasom.

»Trije, gospod župnik!« sem mu odgovorila, »in vsi trije v smrtnem boju.«

Nobene besede ni več izgovoril častiti gospod. Stopil je v sobo in le z neizrečeno dobrotó in ljubeznivo spovedal drugega za drugim . . . Takoj so postali vsi trije mirni, kakor bi se skopali v blagoslovljeni vodi . . . Kmalu nato se je začel zadnji smrtni boj, in v kratkem so vsi trije sladko zasneli v Gospodu. Oče je zadnji izdihnil opoldne . . . Ramon je živel do dveh . . . In hčerka je umrla ob petih, ko je zazvonilo po cerkvah avemarijo.«

Pretresljiv jok je preknil pripoved uboge vdove in je zadušil njen glas. Brat je začel zvijati cigareto, da bi zakril globoko ginjenost, žena njegova pa je jokala. Čez nekaj časa je nadaljevala vdova:

»Dva dni pozneje sem morala leči tudi jaz . . .«

»Pa vi ste potem zopet vstali, kaj ne botrica?« jo prekine veliki hlapec in se zasmije na široko, da bi spravil pogovor v drugo tir. »In tukaj na našem posestvu vas bomo radi imeli in skrbeli za vas, in kadar se bode zopet vrnil na dom stavim, da bode tako močni in zdravi, da vas ljudje niti spoznali ne bodo več.«

»Da, da, stric Ventura, to vam že verujem! . . . Sveti Jožef me ne bo zapustil in mi bo pomagal tudi vnaprej!«

»Res, izbrali ste si takega priprošnjika, da ga ne najdete boljšega v vseh nebesih. Botrica! . . . Al' veste morebiti, kaj je storil sveti Jožef nekoga lepega dne, ko mu je Niegovo božje Veličanstvo odbilo izpolnitev izročene milosti?«

Dobri stavec je uspešno obrnil vdovine misli na drug predmet, kajti vprašala ga je radovedno:

»No, kaj?«

»Kje pa si se naučil takih pravljic, stric Ventura?« ugovarja s smehom na licih Baptist, ki si je ravnokar zvil cigareto in jo prižgal.

»To ni nobena pravljica, Baptist, ampak čista resnica, ki se je zgodila tako, kakor mi je pripovedoval moj ded in kakor lo hočem povedati tudi jaz,« odvrne stavec. »Torej poslušajte! . . . Lepega dne je prišla taka smrt k nekemu častilcu svetega Jožefa v goste in ga je povabila, naj zapusti to solzno dolino. Njegova duša, ki je bila od grehov tako črna kakor tinta, se je dvignila kv šku in je hotela naravnost v nebesa. Sveti Peter ji je s tako silo zaprl vrata pred nosom, da je črna duša odletela daleč proč in je konečno obsedela na luninem rogu. Ko se je nekoliko oddahnila od prvega strahu, je vzdihnila prisrčno k svetemu Jožefu. Sveti Jožef je slšal ta vzdihljaj in je odšel k božjemu Veličanstvu, da izprosi milosti za svojega častilca. Toda ljubi Bog mu je kratkoma odbil ponižno prošnjo.

»Gospod,« tako je prosil sveti Jožef, »on je moj častilec!«

»Tvoji častilec? . . . Tega imenuješ svojega častilca, ki je enkrat zažgal košček vaska tebi v čast, hudiču pa že toliko, kolikor ga pridelajo vsi čebelarji v deželi?«

Tako se je vršil prepir še nekaj časa, ali sme duša v nebo ali ne. Konečno je postal svet Jožef nepotrežljiv in je zaklical jezno: »Dobro ako duša mojega častilca ne sme v nebesa potem jih tudi jaz zapustim.«

»Pojdi v imenu božjem!« je odvrnilo kratko Niegovo Veličanstvo.

Sveti Jožef, ki svoje grožnje nikakor ni resno mislil, se obrne s klobukom do vrat, a se precej ustavi in dé: »Seveda ne bom odšel sam. Po pregovoru in tudi po božji postavi mora v dobrem zakonu žena vedno z možem. Marija pojde z menoj . . .«

»Naj gre!«

Sveti Jožef je poklical sveto Devico in ji je dejal, naj si ogreje plašč, da bodeta zapustila nebesa. Pa tudi to ni odvrnilo božjega Veličanstva od trdnega sklepa.

»Če pa svojo ženo vzamem seboj,« dé sveti Jožef, »potem vzamem seveda tudi vso nieno lastnino.«

»Prosim, le vzemi!«

»Tukaj imam pismo, na katerem je čisto natančno zapisana vsa njena lastnina.«

In svet Jožef je stopil sredi neba, potegnili je papir iz žepa, na katerem so bile zapisane lavretanske litanije, in je bral:

»Kraljica angeliev . . . Kje so angeli? Vsi naj pridejo sem, da odidejo z nama!«

»Kraljica očakov . . . Vsi očaki sem!«

»Kraljica prerokov . . . Vs' preroki sem!«

In tako je šlo skozi vse litanije. Ko je prišel nazajdo kraljice vseh svetnikov, ga je ustavilo Njegovo božje Veličanstvo in mu je reklo:

»Nekaj vendar ljubi Jožef! Pojd ven, omij pošteno dušo svojega častilca in potem se vrni z njo . . . Sicer vzameš seboj vse nebeščane in pustiš mene samega v nebesih!«

»In kje je potem sveti Jožef opral to črno dušo, stric Ventura?« vpraša debel, otroški mladenič, ki se je s komolci upiral na starčeva kolena in ga poslušal z odprtimi ustmi.

»Kje vendar? Ali ne pri sveti spovedi? Saj bi sicer tudi najmočnejši lug ne mogel izmiti teh črnih madežev,« ga podučí mati.

V tem trenutku prileti vel'k, rujav pastirski pes v sobo. Z repom mahljajoč skače po konci in laja veselo.

»Hola!« zakliče Baptist presenečen. »Kako pride Bartelov pes semkaj?«

»Hvaljen Jezus Kristus!« se zasliši nenkrat glas starega pastirja, ki smo ga pustili zgoraj v gorah z živim bremenom na plečih.

»Na vekomaj, amen!« odvrnejo žene na pozdrav.

»Pa zakaj si zapustil svojo čredo, Bartel?« vpraša posestnik Baptist in zmaje z glavo.

»Ker je danes prišlo v gorah jagnje na svet, ki ga ni rodila nobena ovca,« pravi stavec smehljajoč

»In sedaj iščeš kuma za svoje skrivnostno bitie, à?« vpraša strupeno stric Ventura.

»Da, tega potrebuje,« odvrne pastir in položi previdno na tla ovčjo kožo v katero je zavil najdenčka. »Jagnje je z dvema nogama vam pravim in tako belo in rdeče, kakor svež kostanjev cvet.«

(Dalje prih.)

Jakčeva harmonika.

Jakec je bil veliki hlapec pri Vrščaju. Služil je že dolgo, dolgo vrsto let. Od svoje mladosti je bil vedno pri enem gospodarju, pri Vrščaju. Skrbel je bolj za svojega gospodarja, nego zase. Bil je priden, delaven, ubogljiv; sploh je bil popolnoma po volji svojemu gospodarju. Po svojem plačilu ni nikdar vprašal. Jesti je imel dosti, obleke tudi; semtertja je preiel kako kronico, da se v nedeljo nekoliko razvedri. Šel je tedaj v gostilno k »Dolenjcu«, kjer je bilo vedno dosti družčine. Fantje in dekleta iz cele fare so se zbirali, peli so in plesali; ni čuda, da se je vzdubila tudi v hlapcu Jakcu želja naučiti se plesati.

Toda kako? Kdo ga naj nauči? In katero dekle bi hotelo iti z njim plesat, ki je hlapec? Gotovo nobeno!

Oh, zakaj je hlapec? Zakaj ni sin kakega posestnika ali vsaj hočarja? Kako lepo bi živel! Čez teden bi se trudil, v nedeljo bi pa šel v gostilno, pil bi in plesal. In vedel bi, zakaj se trudi. Dobil bi posestvo po očetu in potem bi bil sam svoj gospod.

To bi bilo življenje! Nobena se ne bi branila iti plesat z Jakcem, sinom posestnika. In sedaj?

Kdo mu je bil oče? Kje mu je mati? So li še živi starši? Ne vé! Že od mladosti je pri Vrščaju. V začetku je bil pastir, potem mali in sedaj veliki hlapec. Toda hlapec je hlapec! Bodisi pastir, mali ali veliki.

Razgled po domovini.

Romanje na sv. Višarje. Nad 1000 vrlih slovenskih mož in mladeničev je pohitelo na praznik Marijinega Vnebovzeta k svetovišarski Materi božji. Prišedši na goro, je imel lep nagovor urednik »Bogoljuba« č. g. župnik Janez Kalan. Na sv. Roka dan so trumoma pristopali naši romarji k sv. zakramentom. Zopet je govoril zbranim župnik Kalan. Po cerkvenem opravilu se je vršil na prostem ljudski shod. Govorili so gg. državni poslanec Gostinčar, tovarnar Pollak, vrli župan horjulski Stanonik, v imenu katoliškega dijaštva je shod pozdravil g. Dolenc. Žal, da je bilo vreme skrajno neugodno. Dež in sneg sta nas spremljala doli do Trbiža. Okrog polдне je udarila strela v cerkveni stolp in tudi v cerkvi poleg nekega g. duhovnika omamila nekaj mož. Večje nesreče, hvala Bogu, ni bilo. Kljub vremenu pa smo ostali vseeno dobre volje in se razšli z željo, da poromamo tudi prihodnje leto skupno na kako bližnjo božjo pot, morda v Gospo sveto ali kam drugam. O tem se bomo razgovarjali že prihodnje leto.

Loška dekanija je priredila romanje na Sveto goro. Romarjev je bilo blizu pet sto. Navzoč je bil tudi državni poslanec Demšar.

Umrl je preteklo soboto v Slavini pri Šent Petru ondodni župnik č. g. Matija Prijatelj. Rojen je bil 4. februarja l. 1846 v Laščah, v mašnika posvečen 31. julija 1869. Dolgo let je služboval kot župnik v Slavini. Ta je kmalu jel bolehati. Skoro 6 let ga je nadlegovala huda vodenična bolezen. Pred tedni je izrazil željo, ne meneč, da bo tako hitro se moral ločiti od sveta, da bi se letos pri njem sešli sošolci duhovniki z mil. g. prostom ljubljanskim, ki je bil njegov prednik v Slavini. In prišli so. Pri službi božji je bil navzoč še sam. Od tedaj pa se mu je jelo obračati vedno bolj na slabo in minolo soboto ga je Gospod življenja in smrti odpoklical v večnost. Ravno 14 dni potem, ko se je poslovil od sošolcev svojih, je bil položen v hladni grob. V slovo mu je govoril njegov sošolec dekan Schweiger iz Leskovca, pokopal ga je mil. g. stolni prošt ljubljanski. Naj počiva v miru!

Na Jesenice! Tu bo imela 25 t. m. slovenska krščansko-socialna zveza svoj redni letni občni zbor. Obenem se bo blagoslovil »Društveni dom«. Mnogo društev je že prijavilo svojo udeležbo. Na zborovanje bodo došli zastopniki društev sočne Goriške, zelene Štajerske in naši koroški bratje. Mnogo društev pride z zastavami. — Nastopili bodo naši vrli telovadci iz Ljubljane, Št. Vida nad Ljubljano in domači jeseniški. Javna telovadba bo obsegala sledeče točke: 1. Rajalni nastop. 2. Proste vaje. 3. Orodna telovadba: a) Jeseniški telovadni odsek (bradlja, palice, skok v višino), b) šentviški telovadni odsek (drog, koza, ročke), c) ljubljanski telovadni odsek (drog, konj, skok v daljavo). 4. Tri skupine. 5. Rajalni odhod. Vseh telovadcev bo nad 70. Telovadilo se bo na prostem. Obhoda s kolodvora pa se udeleži nad 100 telovadcev vseh peterih, dosedaj obstoječih telovadnih odsekov. — Poskrbimo, da bo udeležba naših somišljenikov ta dan kar najštevilnejša.

V trebuh mu je zasadil nož. V soboto je v Naklem pri Kranju Janez Pičman zasadel nož v trebuh laškemu kamnoseškemu delavcu Otiliju Piutti. Piuttija so prepeljali težko ranjenega v Ljubljano, kjer je drugi dan ponoči umrl.

Mlatilnica jo je prišla za lase. Na Brdu pri Ljubnem na Gorenjskem je mlatilnica prišla za lase Katarino Brejc s tako silo, da ji je odtrgala kožo z glave. Katarina Brejc je je težko poškodovana.

Tifus med vojaštvom. Ljubljanski bataljon 17. pešpolka, med katerim divja tifus, ne pojde na cesarske vojaške vaje na Koroško, rezervniki 17. pešpolka pa morajo pod orožje. Rezervniki so nastanjeni v stari cukrarni in z obolelimi vojaki ne pridejo v dotiko. Vojaki, ki hodijo po mestu, so rezervniki. — Tudi v Postojni še vedno razsaja tifus. — V Zatičini se število bolnikov množi. Radi boleznij je moralo županstvo odpovedati vedno dobro obiskani semenj na dan sv. Bernarda.

Ij Ustanovni občni zbor izobraževalnega in gospodarskega društva »Prihodnost« za peti mestni ljubljanski okraj se je vršil pretekli teden ob 6. uri popoldne pri gospodu Anžiču v Hradeckega vasi. Pristopajte v to važno društvo!

Ministrski predsednik baron Beck biva v Bohinju. »Slov. Narod« ga je nesramno napadel, ker je podaril za cerkev večjo svoto denarja gospodu župniku. Nesramnost tega lista je res ostudna.

Po Goriškem tudi pridno ustanavljajo naši somišljeniki »Kmečke zveze«. Poroča se nam, da je c. kr. namestništvo potrdilo pravila za politični okraj Tolmin.

Nove slovenske vž galice — za slovensko trgovsko šolo. Tvrška J. Ulčakar & Co. je založila vžgalice, od katerih je polovica dobička namenjena moški podružnici sv. Cirila in Metoda v Trstu, polovica pa za vzdrževanje slovenske trgovske šole v Trstu, za katero je s tem zagotovljen tako znaten dohodek, da se bo mogla odpreti že jeseni leta 1908.

Premovanje konj v Postojni odpade. Ker je v Postojni epidemično razširjen legar, odpade premovanje konj, ki je bilo s tukajšnjim razglasom določeno na 26 avgusta t. l. v Postojni.

Most čez Savo v Tacnu ne dela časti njegovemu lastniku baronu Lazariniju v Smedniku. Trami, ki so po mostu počez položeni, so tupatam za toliko prekratki, da gre vsa noga noter. Lahko bi se pripetilo, da bi se kdo ob takih luknjah prevagal v Savo. Nevarno je zlasti za otroke, ponoči pa sploh za vsakega, ki ne gre ravno po sredi mostu. Mostnina se vestno pobira, naj bi se tudi vestno skrbelo, da bo most v dobrem stanju. Baron Lazarini, capito!

Moka bo dražja. Moka, ki se je pred kratkim podražila za 4 vinarje, se je zopet pred par dnevi podražila za 2 vinarja. Pšeno se je podražilo za 4 v. voščilo za čevlje pa za 2 v pri škatli.

Slovenske vesti iz Amerike. Umrl je 28-letni Josip Jankelj iz Mirne peči pri Novem mestu. V domovini zapušča stariše. — V Clevelandu je preminul 69 let stari Anton Kuhelj. V Ameriki je zapustil tri sinove, v domovini pa ženo in eno hčer.

Govor se po Ljubljani, da niso vsi računi gluho nemnice ravno v najlepšem redu. Priveduje se o nekem primanjkljaju, ki se spravlja v zvezo z nenadnim odpotovanjem bivšega vodje Pianeckega, ki se je pa sedaj povrnil v Ljubljano. — Kajpada Pianecki je strasten liberalci in odtod skrivnostni molk. Naj pride resnica na dan!

Slovenski liberalci so po »Narodu« začeli grdo napadati koroške rodoljube, zlasti poslanca Grafenauerja, dr. Brejca in msgr.

Podgorca. To pa samo radi tega, ker so ti svarili aa Ciril-Methodovi skupščini pred neslogo, ki bo družbi donesla občutno škodo. Je že tako; liberalci ne sme slišati resnice, takoj zacvili. Seveda celovski advokat dr. Müller hoče razpor in ondod pogostni napad v »Narodu« na njemu neljube osebe.

Delo socialnih demokratov obstoji v prvi vrsti v tem, da hujskajo proti veri in cerkvi. Pri delavstvu, ki ne misli samostojno, temuč slepo gre za židovskimi hlapci, se to hujskanje mnogokrat posreči. Tako je sedaj v Italiji, kjer je framasonska socialnodemokratska stranka uprizorila naravnost ostuden boj proti katoliški cerkvi in duhovnikom. Nitj v brezverni Franciji se ni tako kruto in surovo postopalo proti katoliškim duhovnikom, nego sedaj na Laškem, kjer je socialistična tolpa skrunila cerkve, sežigala svete podobe, vdrala v samostane in napadala na javnih trgih višjo in nižjo duhovščino. Sedaj se poroča, v katoliških listih, da se je izvršilo zadnje tedne 108 napadov na svetne duhovnike in redovne, da se je napadlo 31 samostanov in 11 cerkva. Vse pošteno časopisje obsoja ta grozodejstva, katera so uprizorili sovražniki cerkve. Semintja se najde kak podel liberalni list, ki odobrava to početje in se ga veseli. In med te liste spada — sram nas je povedati, ker ga imamo v svoji sredi — »Slovenski Narod«. Čudimo se, da se najdejo še ljudje, ki prebirajo ta umazani list, ali ga celo naročajo. Ta list zadnji čas vabi na framasonski shod v Prago, na katerem bodo zbrani najstrupenejši sovražniki cerkve in Avstrije. »Narod« želi, da bi bila udeležba Slovencev na tem shodu velika. Povdarjati moramo, da je »Narod« sedaj glasilo liberalne stranke, koje načelnik Hribar je podpisal krščanski program na Dunaju, doma pa nastopa kot strasten liberalci. Kaj pač poreko hrvaški duhovnik, ki so v istem klubu s Hribarjem, o njegovi dvorezni politiki. Da bi skoro spregledali Hrvatje in istrski poslanci, kako vlogo igra Ivan Hribar, potem ga ne bodo mogli več zagovarjati.

Na vojaških vajah na Koroškem bodo rabili letos pri patroljni službi izvežbane globe.

Notar Aleksander Hudovernik v Ljubljani se pokaže ob raznih prilikah kot jako strupenega liberalca, ki bi v žlici vode potopil vsakega »klerikalca«. Jako odurno je nastopal tudi pri glavni skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Bohinjski Bistrici. T. nastopi liberalnega notarja prčajo, da gospod Hudovernik tudi v svoji notarski pisarni ne mara naših somišljenkov, kar naj si zapomnijo vsi pristaži S. L. S. in naj nikar ne nadlegujejo liberalnega Aleksandra v njegovi pisarni.

Na boj pozivlja »Slovenski Narod« svoje somišljenike, in sicer za deželnozbornske volitve. Deželni zbor bo letos razpuščen in nove volitve bodo najbrže že koncem leta. Organizujmo se tudi mi v »Kmečkih zvezah«, prirejajmo shode, da nas ne najde sovražnik nepripravljenih. Kakor smo porazili pri zadnjih državnozbornskih volitvah liberalizem, tako ga moramo tudi pri deželnozbornskih volitvah. Liberalci so sovražniki in grobokopi slovenskega ljudstva, zato proč z njimi!

Železno rudo nameravajo kopati na Petrovem na Dolenjskem. Nekaj so je že odposlali v preiskuševališče na Dunaj.

Nad Mengšem se je 11. t. m. utrgal oblak. Začela je padati toča, ki je uničila vse poljske prideleke. Ogromno škodo imajo posestniki v Velikem Mengšu, Topolah, Jaršah.

Homcu, Preserju, Šmarci in Radomljah, Gotovo bo vlada priskočila revnim posestnikom z denarno podporo na pomoč.

Slovenska krščansko-socialna zveza v Mariboru sprejme tajnika. Ponudbe in pogoji naj se pošljejo na uredništvo »Slovenskega Gospodarja«.

Plojev 1. st. celjska »Domovina« je začela pisati v protikatoliškem smislu. Grdo je napadla v eni zadnjih številki katoliško vero. Sedaj je očitno pokazala barvo. Naročniki vedo, kaj jim je storiti. Nemudoma naj vrnejo celjskim dohtarjem protiverski časopis.

Hud udarec. Piše se nam: Ko je prišla dekliška Marijina družba iz Trsta tudi v Postojno, tedaj so postojnski liberalci hoteli sramotiti poštena slovenska dekleta, ki so poromala na božjo pot na Planinsko goro. Zapisali so namreč ti sramotilci na zid neke hiše: Katera je v grehu, naj se vrne. Užaljena slovenska dekleta so se res vrnili v Trst, ko so si ogledala Postojno in se pokrepčala, a bila so pa tudi skoro zadnji tužci, ki so došli v Postojno. Kmalu nato je izbruhnila huda vročinska bolezen, za katero je zbolelo mnogo oseb in jih tudi precej umrlo. Postojnski liberalci pa morejo uv' deti, da ni dobro norčevati se iz poštenih ljudi, ker vedno so bili sramotilci poštenja poraženi.

— **Z Brezja.** Mnogo se govori te dni o nekem čudežnem ozdravljenju na Brezju. Poizvedeli smo iz zanesljivega vira sledeče podatke: Tončkova dekletje iz Brezja, stara blizu 20 let, je že okrog tri leta hudo bolna. Mošenjsko županstvo je izjavilo, da so jo pred dvema letoma dali kot neozdravljivo iz ljubljanske bolnišnice. Zdravil jo je tudi radovljiški dr. Voves. Večkrat je medtem umirala. Užila enkrat ni skozi 13 dni nič, zdaj pred Velikim Šmarnom pa skozi šest dni. Sama si ni mogla nič pomagati zavoljo zateklih rok in nog. Pitali so jo, K Velikemu Šmarnu sta se z mlajšim bratom pripravljala z devetdnevnicno (skriva). Zahtevala je, da so jo peljali na praznik v cerkev. Oblekli so jo s težavo; obuli so ji samo en čevelj, ker drugega niso mogli spraviti na preveč zateklo nogo; dejal so pa poleg dekleta na voz tudi čevelj in berglje. V cerkvi sta jo brat in oče prislonila na zid pred Marijinim oltarjem in še podprla z bergljami. Pa sesedla se je na tla. Podložil jo je blazino pod glavo. Romarji krog nje so glasno zastokali enkrat in zašepetali: »Umrla je!« P. Norbert je vmes zanjo maševal. Pri povzdigovanju svete hostije se je premaknila, dvignila glavo in pogledala proti oltarju. Pri povzdigovanju svete Rešnje krvi se je že prekržala in trkala na prsi z roko, katere prej že dolgo ni premaknila. Obula je čevelj. Trikrat je šla po kolenih okrog oltarja. Brez pomoči je šla iz cerkve in domov. Seveda z njo cela procesija romarjev. Tudi možaki, ki so bili priča vsemu temu so imeli solzne oči. Berglje, katerih poprej že več časa ni mogla rabiti, so ji bile zdaj odveč; pustila jih je v cerkvi. Obiskala jo je tudi iz Leš ena deklica; tej je rekla vsa vesela: »Moje berglje ima pa zdaj Marija!« — Priobčujemo to poročilo, kakor nam je došlo, prepriščajoč preiskavo poklicanim faktorjem.

— **Kmetijska šola na Grmu.** Novo šolsko leto se prične 3. novembra. Pouk traja dve leti. V šolo se sprejemajo učenci, ki dobe deželne ustanove in plačujoči. Pravico do deželnih ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, zdravi in so dovršili ljudsko šolo. Za novo šolsko leto je razpisanih pet ustanov po 240 kron. Prošnje s kolkom za 1 krono je poslati do 5. septembra vodstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji se mora priložiti rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo o trdnem

zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju. Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk brezplačno, obleko in šolske potrebščine pa si morajo sami preskrbeti. Plačujoči učenci pa plačujejo po 80 vinarjev na dan in 40 kron šolnine na leto. Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pravico, da služijo samo dve leti pri vojakihi.

Kako znajo socialni demokrati agitirati. Poljski časopis »Čas« prinaša to vest: 12. t. mes. se je pričela pred sodiščem razprava proti dvanajstim sodrugom radi surovih nastopov pri zadnjih državnoborskih volitvah. Socialist Imielski je žugal političnim nasprotnikom svojim z ognjem in nožem, ako ne bodo volili sodruga Klemensieviča. Zlasti je ta agitator s smrtjo pretil katoliškemu možu Kavsteku. — 16. junija je hotel to grožnjo tudi dejansko izvršiti. Napadel je na cesti imeno vanega moža tako, da mu je ta komaj ušel v orožniško poslopje. Umoraželjni agitator je bil prijet od orožnikov, a njegovi pristaši so ga hoteli iztrgati in nastal je hud boj na cesti, v katerem je bilo ranjenih več častnikov in vojakov. Obsojen je bil na deset mesecev, njegovi tovariši pa na šest, tri in dva meseca.

Socialni demokrati farbajo. V Trbovljah in okolici so imeli zadnji čas socialni demokrati več shodov, kjer so njih govorniki v nebesa povzdigovali zasluge socialnodemokratske poslanecve, grdo pa napadali krščanske socialce. Seveda je devet desetih od vsega »res« kar so ti gospodje »delavci« pr'povedovali. Med drugimi neresnicami naj omeo samo eno. Neki govornik je pripovedoval svoj m strmečim poslušalcem, da so socialni demokrati dosegli, da bo dala država 100 milijonov kron v zaklad za starostno zavarovanje. To se vidi, kakšne poslušalce imajo socialni demokrati, ker kaj takega verjamejo. Saj pri nas na kmetih je vsak ve, da je ta predlog stavil krščanski socialc dr. Lueger. Socialni so, ko se je pričelo glasovanje o tem predlogu, šli vsi v dvorane. Socialna demokracija je že na slabih nogah, če si mora s takimi lažmi pomagati.

Sestanek slovenskih katoliških abiturientov se je vršil v nedeljo, dne 11. t. m., in v ponedeljek, 12. t. m., v Ljutomeru. Prišlo je na sestanek do 60 slovenskih abiturientov iz vseh slovenskih dežel. Pr šlo je tudi dvanajst hrvaških abiturientov. Sestanek je nad vse lepo uspel. Izmed slovenskih državnih poslancev je bil navzoč dr. Anton Korošec, ki je tudi predsedoval izbornu obiskanemu komerzu. — Liberalni študentje, ki so sila parjeni radi vrlo dobro uspelega shoda, nameravajo pririditi podoban sestanek v Celju.

Slovenska Ljudska Stranka na delu. Vsako nedeljo porabijo naši poslanci, da gredo med ljudstvo in poročajo o svojem delovanju. Tudi zadnji teden se je vršilo nekaj ljudskih shodov po deželi. — »Kmečka zveza za ljubljansko okolico« je imela v nedeljo, dne 11. avgusta, na Ježici javen shod, kateremu je predsedoval gospod zvezin odbornik Vinko Ahlin. Govoril je gospod deželni in državni poslanec Fr. Povše o vsestranski koristi »Kmečke zveze«. V velikem številu zbrani posestniki domače in črnuške občine so pazljivo poslušali poljudni govor gospoda poslance, mu glasno pritrjevali in zaupanje izrekli. Razgovarjali so se tudi o pomanjkanju vode v vodnjakih, katero provzročuje na eni strani vodovod ljubljanski, na drugi strani pa regulirana Sava. Sklenilo se je, narediti potrebne korake, da se pomanjkanju odpomore. — Isti dan je bil javen ljudski shod v Trzihu na Gorenjskem, kjer je poročal poslanec Gostinčar o delovanju državnega zbora. Shod je sprejel resolucijo za zavarovalnico za šta-

rost in onemoglost delavstva. Shod je z navdušenjem izrekel zaupnico in priznanje »Slovenskemu klubu«. — Ta dan se je vršil shod v Preski pri Medvodah. Poročal je dr. Pegan o političnem položaju in o uspehih S. L. S. Soglasno je bila sprejeta zaupnica poslancem S. L. S., zlasti dičnemu vodju dr. Susteršiču. Sprejela se je resolucija, ki pozivlja poslanca S. L. S., da naj delajo na to, da se naj zniža in preosnuje zemljiški davek ter se uvede splošno zavarovanje delavcev. — Na Veliki Šmaren je na ljudskem shodu v Čemšeniku poročal stolni vikar dr. Evgen Lampe.

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g Zlata maša. Kako priljubljen nam je vsem naš obče spoštovani dušni pastir gospod Andrej Volc, župnik v pok., ki biva med nami že 16 let, pokazalo se je posebno dne 4. t. m., ko je daroval čvrst in čil svojo zlato mašo. Že teden poprej postavili so domači fantje 17 z zelenjem in zastavami okrašenih mlajev, koje so bil darovali odlični posestniki. Domača dekleta spletla so bila nebroj vencev in okinčala cerkev in pot do cerkve, na različnih krajih blesteli so primerni in pomenljivi napisi, izza zvonika in posameznih poslopj so vihrale velike zastave. Cela vas si je nadela praznično lice in pokazala, kako ve ceniti premnoge zasluge svojega častitega g. slavlienca. Veselje bilo je tem večje, ker se ne vedo spominjati ne najstarejši vaščani, pa tudi ne okoličani, da bi se bila slavila taka slovesnost v našem kraju. V soboto, 3. t. m., ob treh popoldne naznanil je strel raz bližnjega grička začetek slavlja. V zvoniku oglašili so se vsi zvonovi in domačini izražali so z lepim pritrkavanjem daleko na okrog, da se pripravila v vas; nekaj nenavadnega. Zvečer poklonil se je občinski odbor občine šenčurske gospodu slavljencu, da mu izrazi svojo udanost in hvaležnost ter mu častita v imenu cele občine. V zvoniku prižgale so se v različnih barvah lučice in med glasnim pritrkavanjem zažigal se je v zvoniku umetalni ogenj kar se je ponavljalo tudi v nedeljo; v zrak švigale so mnogobrojne rakete, daleč pa je odmevalo gosto streljanje. Domači pevci prižgali so lampijone in zapeli g. zlatomašniku za podoknico tri lepe pesmi: »Večer«, Nazaj v planinski raj« in »Lahko noč«. V nedeljo pomikal se je slavnostni spreved od prostora kat. slov. izobraževalnega društva v cerkev; pred prvim slavolokom poklonila je v imenu olševskih deklet članica Marijine družbe Franica Kozelj gospodu slavljencu zlat križ. Cerkev je bila polno natlačena vernikov in svatov, ki so pazljivo in solzami v očeh poslušali prisrčne besede cerkvenega govornika in zlatomašnikovega sošolca, milostnega gospoda stolnega kanonika Tomaža Kajdiča, ki je razvijal v vzvišenih besedah delovanje zlatomašnikovo v spovednici, na prižnici in pri bolnikih. Zlata maš' prisostvovalo je 14 duhovnikov, med njimi ml. g. kanonik Anton Keržič, preč. g. dekan Koblar, preč. g. duh. svetnik Ant. Kukelj, preč. g. duh. svetnik Jak. Mrak in sosednji velečastiti gospod župniki; stregla pa sta nečaka g. zlatomašnika častiti g. Jožef Volc, župnik v Vel. Poljanah in čast. g. Alojzij Volc, kapelan v Šmarju pri Ljubljani. Pri obedu naglašale so raznovrstne napitnice slavljencevo ljubeznivost, prijaznost, gostoljubnost in človekoljubje ter povdarjale veliko srečo in milost božjo, ki mu je dodelila dočakati tako čvr-

stemu in čilemu današnji dan. Po popoldanskem cerkvenem opravilu priredilo je izobraževalno društvo tri gledališke predstave, potem so nas zapustili čast. zunanji gosti, domačini veselili so še nadalje s svojim slavljencem lepega dne. V trajen spomin zlate maše darovala je gospa rojakinja za cerkev dve prekrasni podobi, ki sta pravi kras našemu svetišču božjemu. Celi Olševček je srečen, da je doživel tako lepo slavlje; vsi kličemo g. zlatomašniku iz dna srca: »Vsemogočni ohrani Vas nam še nebroj let Bogu v slavo in v srečo; molil bomo in prosili milost božjo, da še Vam podeli doživeti biserno mašo!«

Iz kamniškega okraja.

g Moravče. V nedeljo 11. avgusta so se poslovili od nas občje priljubljeni gosp. kapelan, Jos. Hartman. Moravčani smo z njimi veliko izgubili. V teku triletnega službovanja so storili med nami mnogo dobrega. Njih delovanje ostane z zlatimi črkami zapisano v vednem spominu. Došli so k nam v času najhujših strankarskih bojev. Takrat ni čakalo pri nas duhovnika prijetno življenje, ampak vedno in povsod trud in napor. Treba je bilo odločnega moža, kremenitega značaja. In tak so bili gosp. kaplan v polni meri. S svojo prijazno, domačo besedo so veliko dosegli: pridobili so si zaupanje kmetskega ljudstva. Ustanovili so posojilnico, katera ima sedaj čez 344.000 K prometa. Sami so opravljali ves čas brezplačno službo tajnika. Pa tudi na cerkvenem polju so bili gospod izvrsten delavec. Krepko so zavračevali vsako pregreho, osobito nesramnost in ponočevanje. Radi so pomagali trpečim, tolažili žalostne, navduševali boječe za sveto stvar. Pred liberalci jim ni nikdar upadel pogum. »Preko njih naprej za blagor ljudstva,« je bilo njih geslo. To pa je rodilo velikanske uspehe. Boj med nami in liberalci je pojenjal, utihnili so najhujši nasprotniki. Liberalni mogotci so spoznali, da so ničle, da jih le denar vzdržuje pokoncu. Druge opore v ljudstvu nimajo, Moravska dolina ostane zvesto na strani S. L. S. Zrna, ki so jih sejali g. Jos. Hartman, so padla na rodov'na tla. Krepko naj uspeva posojilnica ljudstvu v pomoč; moč katoliške zavesti pa se razvija pod praporom naše ideje in krščanskih idealov. — V slovo gosp. Jos. Hartmanu:

Ko v jutru pomladnem se zarja svita,
— oživlja narava in vstajajo grede —
pri delu sejalec je božje besede,
ki semena seje nebeške resnice,
v nebesa nam kaže in pota pravice.
V nevarnostih prosil, učil, opominja,
ozdravlja bolesi pekoče;
se solza v očesih mu vroča utrinja,
ko ljudstvo ubogati noče.

Že solnce dviga se nad gore,
zemljo ogreva solnčni žar;
marljivo, kakor on le more,
na vrtu trudi se vrtnar.
Goji in pleve rožice skrbno,
rahlja jim zemljo in priliva,
o, roka skrbna, roka ljubeznjiva,
nam v vednem spominu bo.
Zato pa s solznimi očmi,
podajamo roko v slovo:
Naj dobri Bog povrne Vam
vse delo, trud, napor, skrbi.
Naj božji blagoslov vas premilja
po potih zemskega življenja.

Katol. izobraževalno društvo.

g Kamnik. V nedeljo je praznovalo gasilno društvo v Kamniku svojo 25-letnico ter

napravilo pri tej priliki veselico na Fischerjevem vrtu. Igrali sta dve godbi domača kamniška in pa menška. Zadnja je žela za precizno izvajanje glasbenih točk burno odobravanje vseh udeležencev. Žal, da ne morem tega trditi tudi o kamniški godbi. No pa za Krauta je že dobra. Dne 4. t. m. so napravila kamniška liberalna društva veselico pri Klicabirtu, za katero veselico sta si menda g. uradnik Mlejnink in učiteljica Kratner pridobila veliko zaslug. Drug dan ozir. noč pa so na Vrtačci v gozdu povžili klobasce in pijačo, v kolikor jim je n'šo liberalni sodrugi odnesli. Pri tej priliki se je pokazala liberalna morala, a o tem več pri priložnosti.

g Iz Tuhinjske okolice. Malokdaj prinese »Domoljub« kak dopis iz Tuhinjske doline. Naj vam, dragi čitatelji, poročam, da smo 14. p. m. obhajali pri podružni cerkvi sv. Nikolaja na Gori, občine Hrušovka veseli dan, ko smo dobili nove zvonove. Nismo napravili nov h zvonov iz baharije, temveč le iz potrebe. Mali zvon se je ubil in tudi veliki zvon, katerega je že zob časa oglodal, postal je nerabljiv, zato je bilo potrebno vse tri nove napraviti. Novi mali zvon tehta 254 kg, ima glas C, srednji 405 kg, glas A, veliki 748 kg, glas F, torej je čisti dur-trizvok. Vseh stroškov je bilo nad 4000 K, za tako majhno in revno občino je to že občutno breme. Največ truda za nove zvonove je imel cerkveni ključar Franc Podbregar, kateri je moral od nekaterih nasprotnikov, katerih se nikjer ne manjka, mars katero bridko besedo slišati, vendar je z božjo pomočjo vse zapreke premagal. Da so pa vso to napravo in delo vodili gospod župnik kot cerkveni predstojnik ter imeli mnogo truda in pisanja zaradi nprave zvonov, se tako samoobsebi razume. Kakor se iz cerkvenega govora ta dan pozvame, se moramo tudi starih zvonov hvaležno spominjati, ki so tako ljubeznjivo in tako dolgo peli. Eden izmed njih je bil vlit leta 1537, drugi je bil le nekaj let mlajši, tretji pa je obhajal ravno letos žalostno 200-letnico. Ko bi mogli govoriti, kaj bi nam mogli povedati ti častitljivi starčki, ki so tako dolgo samovali na tej gori. Videli so veselo in žalostno usodo naših prednikov. Videli so tolpe sovražnikov krščanstva, Turke, ki so se mnogokrat drvili po naši deželi, ko je zidovje okolu cerkve gotovo služilo v namen, da so se naši predniki branili proti nasilstvom krvolokov. Videli so še drugo vojsko, ki je divjala po naši deželi, vojsko luteranstva, ko je vabila naše prednike, da bi se ločili od prave naše matere katoliške cerkve. In ravno to dejstvo, da sta bila starejša zvonova vilita v tej dobi, nam je dokaz, da so bili naši predniki verni katoličani, ki se niso dali zapeljati krivovercem, marveč so bili dobri katoličani, ki so cenili svete reči, kakor ste pokazali tudi vi, da jih cenite, ker ste tolikani zanje žrtvovali. Zvonovi bodo tudi vašim potomcem rekali: »Vaši očetje so bili verni katoličani.« Novih zvonov so se spominjali tudi z večji darili nekateri tuji dobrotniki in nekateri bivši domačini, ki sedaj v drugih krajih prebivajo, katerim je cerkveno predstojništvo sv. Nikolaja v slučaju njihove smrti dovolilo zvonjenje na gori. Vsak se bode hvaležno spominjal, ko bode zaslišal zvonjenje, da se je eden ali drugi dobrotnik zvonov ločil od tega sveta. Tuji dobrotniki, ki so darovali primerna darila so tile: Franc Zore, Miha Erzin, Janez Mali, Matevž in Marija Jeras, Martin Pančur, Matija Sedušak, Jožef Pestotnik iz Šmartna; Anton Hribar iz S'dol; Franc Lomšek iz Beča, Anton Zore, kaplan na Krki; dr. Andrej Kuhar, c. kr. notar v Trebnem; Jožef Mali, Franc Hribar iz Snovika; Miha Drolc iz Lok; Luka Hribar iz Pirsovega; Marija Poljanšek iz Bele peči; Šimen Drolc, Franciška

Pestotnik iz Kostanja; Jernej Slapnik iz Sel pri Zgor. Tuhinju; Anton Bitenc, rudokop in Marija Bitenc iz Trbovelj; Peter in Marija Podbregar iz Moravč; Nikolaj Grošelji iz Kolvrtava; Bodi vsem izrečena lepa hvala in Bog poplačaj stotero. Glasi se naj zvonjenje čez dol in čez višavo, vedno naj prepeva Božjo slavo!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Na Brezjah pri Mariji Pomagaj je dne 13. t. m. obhajal na tihem zlato mašo preč. g. Mihael Zupan, župnik v pokoju iz Sostrega. S solznimi očmi se je poslovil od svetišča. G. jubilatnu želimo, da bi mu Bog dal včakati tudi še biserne maše.

g Iz Podbrezj. Črez Tržiško Bistrico delajo nov most, ki bo iz betona. Dolg bo okrog 40 m ter bo imel en sam lok. Proračunjen je okrog sto tisoč kron. S tem bo vsaka nevarnost ob povodnji odstranjena, ker stari leseni je bil jako slab.

g »Podbreška lira« bo zaspala kmalu spanje pravičnega. Ni še dolgo, ko so imeli »ustanovno veselico«. Igrali so igro »Nemiški ne znajo«, ki je še dosti dobro izpadla. Igralci so bili večinoma stari, odra že navajeni. Posebno dobro se je obnesel župan in njegova hči. »Ustanovno veselico« so pa preveč in predolgo slavili. Prešinjenci od duha alkohola so imeli govore. Najduhovitejši je bil ljubljanskega obč. svetnika Zirkelbacha. Takih govornikov se manjka v ljub. občinskem svetu! Bil je govor dolg in ves »črn«. Zmerjal in ošteval je »črno bando« in »črno« podbrezje. Pomagal mu je »črni« brat, naš pnižni učitelj g. Zirkelbach. »Črna banda« jima pove, da s »črnjenjem« ne bosta prišla daleč. Kratkotomalo pa ne moremo trpeti, da bi nas ob taki priliki in ob takem — času nosili po zobeh ljudje, ki pridejo za kratek čas v Podbrezje. S »črno bando« niso bili vsi zadovoljni. Zato so se »nosili« iz sobe na zrak. Zares, krasna izobrazba in namen »Podbreške lire«, ako se sprehajajo zjutraj zgodaj z drugim . . . ! !

g Nesreča je zadela Nežo Hribernik dne 31. julija pri sv. Barbari nad Škofjo Loko. Ko je njen sin gnal konja brez voza, je konj stopil na kol, ki se mu je po koncu postavil ter se mu je zabodel skoro pol metra globoko v vamp. Sin je spravil konja še do doma. Drugi dan je konja vzel konjederec. Nesreča ne počiva nikdar!

g Strela je udarila dne 11. avgusta Lovrencu Guzelj pri sv. Barbari v jablano zraven hiše, je šla v svinjak in mu je ubila dve pomladanski svinji. Ko so prileteli iz hiše gledat, kam da je tresčilo, so odprli svinjak; kar kadijo se je iz njega; obe svinji sta bili mrtvi. Torej zopet nesreča, pa hvala Bogu, da večje ni bilo.

g Nogo je zlomil dne 5. avgusta Andrej Fajkar iz Škofje Loke, ko je deske skladal. Cela vrsta desk se je naj podrla, da je bila sama glava na prostem.

g Iz Leskovic. Po naših gričih iščejo rude; sledovi kažejo, da je res mogoče, da se nahaja ruda tudi okoli Leskovic. Bolj natanko bo pokazala bodočnost. Sedmega avgusta popoldne je prihrula močna nevihta s točo, kakor lešniki debelo. Bati se je bilo, da bo toča uničila vse jesenske poljske pridelke, k sreči pa je na hip prenehala.

g Iz Predoselj. Veselico priredi v nedeljo, dne 25. avgusta ob 4. uri popoldne na Suhi na podu g. Jak. Basaja knjižnica »Dijaške Zveze« v Predosljah. Vspored je sledeči: 1. Pozdrav. Poje mešani zbor. 2. Nazaj v pla-

ninski raj. (A. Nedved). Poje mešani zbor. 3. Rožici. Poje mešani zbor. 4. A. Kržič: Zamujeni vlak. Šaloigra v petih dejanjih z izpremembami. 5. Dr. Fr. Detela: Dva stara prijatelja. Šaloigra v enem dejanju. Prosta zabava na vrtu g. Jak. Basaja. Vstopnina: Sedeži I. vrste po 1 K, sedeži II. vrste po 60 v, stojišča po 30 v. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Vspored je bogat, zato želimo obilne udeležbe.

g Iz selške doline. Zadnji čas pokazal se je pri nas v več hlevih konjski smrkelj. Imamo vedne konjske oglede in zaprtijo hlevov. Skoro gotovo so zanesli k nam to bolezen tujci, ki so vozili razno stavbeno tvarino za novo železnico v Podbrdo in so prav po nečloveško zrabljali in trpinčili živino. Že pred tremi leti se je pojavil en tak slučaj pri konju, ki je vozil za železnico in ga je kupil neki posestnik v selški občini. Zelo hudo pa je zadela ta bolezen našo dolino letos. Najprvo se je pokazala pri poštnih konjih v Železnikih, ti so baje to bolezen zanesli tudi v Skofjo Loko. Dosedaj je bilo vsled določbe c. kr. okrajnega glavarstva ubitih in raztelesenih osem konj, ki so bili za smrkave spoznani. Ljudje pri nas niso vajeni te bolezni ter se ne dajo prepričati, da bi bila ta bolezen neozdravljiva in nalezljiva. To daje povod raznemu hujškanju in natolcevanju. Liberalci izrabljajo to zoper našo stranko in poslanca, češ, da v tem nič ne stori. Seveda stoji tu prvo vprašanje, kdo je poslanca volil? Misli se, da vlada ne postopa korektno in preostro. Nekaj vzroka pa je v tem, ker se vedno trdi, da živinozdravniki niso enakih misli. Dolžnost gospodov živinozdravnikov je, da dajo natančna pojasnila. Pri vsem tem se pa zopet jasno vidi druga škoda, katero je povzročila liberalna zanikernost in nevoščljivost glede oddaje vožnje pri novi železnici. Ali bi ne bilo bolje, da bi bili domačini (čeprav klerikalci) vozili? Izvožena cesta in vsled tega dolg na cesti in visoke cestne naklade, povrhu pa še druga hujša škoda, konjski smrkelj. To so nasledki nekdanjega liberalnega cestnega in deželnega gospodarstva. Tako se maščuje. To naj premislijo tisti, ki so pred leti odločevali v tistih odborih.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Velika Loka. Pri nas misijonari neki učitelj Potokar, ki v nekem listu zabavlja proti cerkvenim naredbam. Časih je pa ta gospodek rad hodil na košto v ljubljanski lemenat, ki je tudi cerkvena naredba. Stari spomin, iz glave nikar ne izgin!

d Zatična. Vsled legarja ne bo pri nas slovesnega praznovanja sv. Bernarda dne 20. avgusta. Na legarju je bolet, a je že boljši, naš priljubljeni vikarij č. o. Lavrencij. — Mistični g. opat so se vrnili iz Mehreraua nazaj v naš samostan.

d St. Vid pri Zatični. Tudi nam nagaja tifus. Na njem je umrla mlada dekle Ana Erjavec. Bila je članica Marijine družbe, stara komaj 24 let. Število bolnikov se množi. Vzrok bo tudi pri nas najbrže voda. Vodnjakov nimamo, piti moramo vodo z brega, ki pa ni posebno snažna.

d Kresnice. Tukaj je štrajkalo okrog 200 hrvaških delavcev, ki so zahtevali 2 K 40 vin. na dan plače. Ker jim niso hoteli ugoditi, so popustili delo in odšli na Hrvaško.

d V St. Lambertu in v Čemšeniku so imeli zadnje nedelje zanimiva predavanja o kmetijskem vprašanju. Predaval je č. g. dr.

Evgen Lampe iz Ljubljane. Sklenili so mnogobrojni poslušalci osnovati »Kmečko zvezo«.

d Kum. Vsakoletni veliki romarski shod bo letos na Kumu 22., 23. in 24. avgusta. Pridite v obilnem številu!

d Tifus. Z Janč se nam piše: Tukajšnji fantje-vojaki v domobranskem polku št. 27, ki so bili koncem junija na Krasu na vojaških vajah in so se nazajgrede mudili v Postojni, so zboleli na legarju.

d Svarilo pred zavarovalnicami. Z Janč se nam poroča: Neki tukajšnji Jovan se je zavaroval pred 20. leti pri zavarovalnici »Austria«, katero je pozneje prevzela zavarovalnica »Universale« na Dunaju, tako, da bi dobil čez 20 let, t. j. 1. avgusta letošnjega leta 2000 K. Vplačal je prvo leto 69 K 58 h in potem vsako leto skozi 20 let 65 K 18 h. Komaj je čakal 1. avgusta 1907, češ, zdaj pa že bode; pa se je goljufal. Mesto 2000 K, dobil je samo 1392 K 92 h. Ko bi bil vlagal iste svote v kako hranilnico, bi dobil sedaj čez 2200 K. Na zgubi je toraj nad 800 K. Slovenci, ako nam kaj denarja preostaja, nosimo ga raje v domače hranilnice, agentom takih in enakih zavarovalnic pa pokažimo vrata.

Iz ribniške doline.

d Volitve v cestni odbor ribniški. Večina občin ribniškega okraja je v rokah S. L. S., ali vsaj tako pravijo. Dolžnost županov in njihovih svetovalcev je bila, da ob volitvi v cestni zastop pokažejo kaj so, in kje je večina. Žalibog, da nekateri teh županov in njihovih svetovalcev niso upoštevali, da so jih ob ravno kar minolih občinskih volitvah pristaši S. L. S. postavili na stolčke, ampak so ravnali tako, kakor da bi bili zastopniki kakih liberalnih občin. Volili so z liberalnimi občini v odbor oba Rusa in Mrharja. Svetujemo, da si naši somišljeniki v Strugah, Poljanah in še kje drugje ogledajo dobro svoje župane in svetovalce. Vsi tisti, ki so volili liberalno, ali so pa ostali doma za pečjo, namesto, da bi šli k volitvi, zaslužijo nekaj . . . kar se ne more izbrisati. Kar so naredili, je naravnost politično izdajstvo! Doma se delajo pristaše S. L. S., ko pridejo v Ribnico, pa volijo liberalno, če se jim le Nace prijazno nasmehlja. Taki možje so veliko slabši kot babe. Ali mislijo, da bi kmetije slabše gospodarili v cestnem odboru, kakor pa ti gosposki liberalni kmetije? Drugod pometajo liberalce iz vseh zastopov, v ribniškem okraju jih pa še gleštam. Slava taki zavednosti! Dobro so se držali Sodržani in Gorniki. Cast jim!

d Iz robarske občine. Poslal je tukajšnji rojak Janez Klančar, ki je nabral v Ameriki pri svojih rojakih za soseskino cerkev sv. Primoža sto in sedem kron; s tem se vsem darovalcem prav lepo zahvalujemo.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d V St. Lambertu je v nedeljo 11. t. m. imel v ondotnem k. s. izobraževalnem društvu predavanje o veliki francoski prekuciji abiturijent-domačin gosp. Ignacij Brvar. — To pot je bilo predavanje boljše obiskano, kakor po navadi. Možje in mladeniči, le naprej!

d Krava požrla Cankarja. Velika nezgoda se je te dni v St. Lambertu pripetila socialdemokratskemu kandidatu Ivanu Cankarju. Ležal je brezskrbno na paši ter sanjal, kako lepo bi bilo, ko bi bil izvoljen za poslanca in bi se postavljaj po Dunaju ter vlekel vsak dan po 20 K. Kar pride mimo krava in ham — pa je bil Cankar v njenem gobcu . . . V tolažbo moramo povedati socialnim demokratom, da ni ležal na paši pravi pravcati Cankar, ampak le knjiga, ki jo je spisal Cankar.

d Spodnji Log pri Kočevju. (Preslikanje župne cerkve.) Gospod Viktor Tomazin, slikarski moister v Metliki je našo župno cerkev preslikal v popolno mojo zadovoljnost. Imenovanega mojstra priporočam prečastiti duhovščini v to stroko spadajoča dela. — Janez Bartelme, župnik.

d S Krke. Pri občinskih volitvah je dne 12. t. m. zmagala takozvana opozicijska stranka, katere namen je bil, strmoglaviti sedanjí stari občinski odbor, oziroma veleza-sluznega gospoda župana Janeza Zupanca. Žalibog da so pri teh volitvah samo laži, osebne koristi in hinavščina odločile zmago. V odbor so prišli vsled strastne agitacije in zvijače nasprotn kov nekateri čudni ljudje. V odbor je prišel zagrizeni liberalce takozvani »Borštnikov Jožek«, ali če hočete, »Pepček«, čegar »duhovitost« in »učenost« je tu splošno znana in ki ima domače duhovne še posebno »rad«. Vsled te »zmage« vesel bo ta petelinček na ves glas zapel svoj kikiriki v »Slov. Narodu«, češ, da so na celi črti »sijajno« zmagali liberalci, kateri h pa na Krki ni, razun njega. Magovca, in če še zraven prištejemo novopečenega liberalca Martinovca na Gmajni ki je baje svoj čas za gospoda kapelana najbolj pete brusil v Ljubljani, da bi tu ostal za župnika. Vsi ti trije bi bili radi za župana, a upati je, da ostali občinski odborniki vendar ne bodo zročili županske časti takim »gimpelnom«. Oj Krčani, bridko se boste še kesali, da ste šli tem trem hujškačem in zapeljivcem na lim; prihodnost bo to kmalu pokazala.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n S Planine pri Vipavi. Dne 6. avgusta nas je zapustil naš blagi gospod župnik Nik. Stazinski. Njegov kremeniti značaj, njegovo najboljšo srce, zlasti pa njegovi prekrasni, globokozamišljeni, jedrnatí in jasni cerkveni govori ostanejo vsem Planincem globoko v spominu in srcu. Njegovi nasprotniki, seveda sami liberalci, so mu očitali, da je v svojih govorih osebno napadal. To je grdo in neuteemeljeno očitjanje. Ali ni bila nemara gosp. župnika prva dolžnost, da je grajal one napake in svaril ravno pred onimi slabimi navadami, s kojimi nekateri ničvredneži, med njimi taki, ki bi za potrebo imeli še ucelj v ustih, in ki ne zaslužijo družega imena kakor pobalini, kvartopirci in pijanci, delajo očitno pohujšanje in nad katerim se vse spodtika? Kaj je mogel gospod župnik zato, če so bili prizadeti vsem znani? Naj bi se bili poboljšali pa ne bi bili več javno prizadeti. Ker je gospod župnik v cerkvi in zunaj cerkve nastopal odkrito in odločno, so mu liberalci zlasti za časa volitev in posebno še po krasno vseh volitvah hudo nasprotovali. To je bilo nemumno. Kajti za njegovega pastirovanja se je tudi na naši prei liberalni Planini izvojevala zmaga nad liberalci, ki so strahovito poraženi in se seveda silno jeze. Žalibog da se je gospodu župniku vsled brezvestnega ravnanja nekaternikov, ki mu niso dali miru ne po dnevi ne ponoči, poslabšalo rahlo zdravje, tako da je vsled bolehnosti in velike nervoznosti moral stopiti v začasni pokoj. Velika večina je gospoda župnika spoštovala in zaničevala one, ki so mu nagajali. Kajti ti so ali alfabeti, ki ne poznajo drugih črk in znamenj, kakor ona na kartah in pa mačjo godbo, ali pa taki, ki vsled svojega bogastva izkoriščajo druge, vsled česar ne uživajo nobenega spoštovanja. A tudi tu se obrača na boljše. Ljud-

je spoznavajo svoje prave prijatelje in se obračajo od takih pijavk v zaničevanjem in preziranjem proč. Zdravilo se je pri nas in napočil je dan. Liberalizmu, kojega glavna lastnost, izkoriščevanje slabših, se zlasti pri nas jasno vidi, bije zadnja ura. Kje je kakšen Planinec, ki bi se ne zgražal in ne obsopal početja gotovih ljudi, ki pijani in ob sobotah in nedeljah preklinjajo, rjovejo in tulijo ponoči okoli župnišča in cerkve, da ne more nihče spati, da se pohujšuje nedorasla mladina in to ob času, ko nas Bog tepe s sušo in nam preti toča! Take svaritje je bila gotovo prva dolžnost g. župnika. Ko je gospod župnik odhajal, bi ga bili Planinci radi spremili, kar pa je z ozirom na svojo hudo nervoznost gospod župnik odklonil. Zato pa kličemo v slovo: Bog vam daj ljubo zdravje, naj vas ohrani še mnogo let srečne in zadovoljne ter blagoslovi vaš trud! Na Plan'ni snuje kakor se govori nekaj gospodov, med njimi nekdo tak, ki se prelevlja vsako leto kakor kača, in še dve drugi slavnoznanani cvetki planinski, novo liberalno društvo, ki bo imelo v prvi vrsti namen škodovati in uničiti kat. izobraževalno društvo. Tem gospodom bodi povedano, da naj le hitro osnujejo to društvo, kajti večina ljudi, ki bi pristopila, še ne zna ne brati ne pisati. Te bodo saj lahko naučili brati in pisati, če ne bodo pretrde glave. Društvo pa naj imenujejo »Pivsko društvo«, kajti če ne bo teklo od mize, ne vemo kako bo s člani. To društvo pozdravljamo, ker bo gotovo veliko pripomoglo, da se pomnožijo naše vrste; kajti čudno bi bilo če bi hotel kateri kolikaj zaveden in pameten Planinec skupaj sedeti z ljudmi, ki ne znajo družega, kakor piti in kričati.

Idrijske novice.

n Nasvet našim kmetom. Opozarjajo se kmetje, naj ne hodijo toliko v sodnijskih vprašanjih iskat sveta v Idrijo k nekemu možu. Saj tisti mož ni vseveden. Govoril je tudi, da bode Lavrencij Lah kaznovan in plačal nekaj kronic, a je sodnija vrgla vse v koš. Vidite zgled! Če bo pa tisti mož raznašal okrog tajnosti iz sodnije, bomo pa poiskali drugo pot.

n Hvaležnost je lepa čednost. Notar se je zelo trudil za Grudna, da bi bil izvoljen. Gruden mu pa sedaj izročuje vse tožbe — gotovo iz hvaležnosti. Dobro je pa pri tem, da Gruden plačuje sam notarja, ker navadno se mu tožbe ne obnesejo.

n Hribar največji človekoljub. Navršerju v Kanolmji je napravil veliko škodo vihar — več, kakor če bi mu bila vsa stavbišča pogorela. Obrnil se je na banko »Slavijo«, pri kateri je zavarovan že dolgo vrsto let, — s prošnjo, da bi se mu podelila vsaj kaka podpora, a je dobil odgovor: »Ljubljana, 26. julija 1907. Naznanjamo Vam, da povračujemo le škode, povzročene vsled požara. Obžalujemo torej, da se na Vašo prošnjo ne moremo ozirati. S spoštovanjem Ivan Hribar...« Na kakšne prošnje se bo pa Hribar oziral? Uboga Ljubljana, ki ima takega zastopnika!

n Kmetu pogin. To je liberalno geslo. Če kmeta zadene škoda, da ne ve, ali bi vse pustil in šel beračit — se mu ne sme dati podpora — pač pa se mora kmet obkladati vedno z novimi davki. Kmetje, ki ste se in se še ogrevate za Grudna, Hribarjevega prijatelja, se li bodo že Vam odprle oči, da liberalci hočejo le vas uničiti?

n Sv. Roka semenj v Sp. Idriji. Ta semenj je pokazal, da je cena živini zelo padla. Ubogi kmet, vse drugo je drago, le tvojim pridelkom se cena niža. Zaslužili bodo pri živinoreji le mesarji; radovedni smo, ali bodo Antekristan, modrijan Julče in notar poskrbeli, da bode sedaj meso ceneje. Videti hočemo, koliko je tem ljudem za ljudski blagor.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Starega trga. Poštno upravo v Starem trgu pozivljamo, da naj skrbi, da se pošiljate strankam v bolj oddaljenih vaseh redno pošiljajo. Dočim bi moral pismonoša prinašati trikrat v tednu, pa prinese večkrat le enkrat. Tako se zgodi, da dobe ljudje »Domoljuba« in druge stvari večasi več dni kasneje, kot bi morali dobiti. Kakor se nam zdi, bi pismonoša najbrž rajši nosil »Naturanca« ali »Narod«, kakor pa »Domoljuba« in »Slovenca«. — Črv je pri nas napravil precej škode; treba bi bilo, da se kaj ukrene, da se prizadetim vsaj nekaj davkov odpiše.

n Iz vrhniške dekanije. V ponedeljek, dne 19. avgusta so priredile dekliske Marijine družbe vrhniške dekanije skupno Božjo pot k žalostni Materi Božji pri Preserju, kjer so imele skupno sv. obhajilo in slovesen shod z govorom in sv. mašo. Po sv. maši okrog 9. ure se je slovesnost zaključila. Udeležba je bila številna.

n Iz Polhovega gradca. Smrt letošnje leto med nami kruto gospodari. Za svoje torišče si je izbrala predvsem žene v najboljših letih. V zadnjem času jih ni pomrlo nič manj kot pet in že se ogleduje po družih. 16. t. m. smo izročili zemlji nazaj Marijo Zalaznik, p. d. Hudičarce, staro šele 36 let. Bila je dobra žena in pravo skrbna mati svojima šoli doraslima hčerka. Bolehala je dalj časa. Bodi ji lahka zemljica, žalujočim pa je naše iskreno sožalje. — Vse Pograice pa je zadel udarec s smrtjo France Bricelj, p. d. Patersovka, Pogrešajo jo tako dobro gostje, ki so radi zahajali v njeno gostilno, kjer so bili prisrčno sprejeti in gostoljubno postreženi, kakor siriomaki, za katere je imela zmiraj odprte roke, pa pri tem ni vedela levica, kaj je dala desnica. Nabolj je pa pogrešajo domači, katerim je bila vse. Tacega soglasja skoraj ni najti v družinah, kakor je bilo v tej in duša mu je bila ona. — Ako so višarski romarji povsod tako navdušeni prišli domov, kakor naši, je vspeh tega romanja neizogiben in trajen. Slišala se je samo ena: »Le pokličejo naj nas še, vsi bomo prišli.« Ne ploha, ne strela nas ni oplašila, smo pač možaki, kar upamo biti še zanaprej. Le pogumno za dobro in sveto stvar. — Doma pa tako izvrstno spimo, da nas smejo zato kar polhi zavidati.

— Tifus v Postojni. Umrl je otrok na legarju, to je sedaj šest slučajev smrti. Na novo je zopet obolelo pet oseb; torej še vedno novi slučaj, čeprav »Slov. Narod« trdovratno bolezen prikriva in trobi v svet, da je že konec legarja. Dne 17. t. m. je bilo v Ljubljano uradno naznanjeno še 38 težkih slučajev, ne pa kot »On« poroča 19. Ne bomo se preekali z »Nj m«, vendar moramo konstatirati, in sicer po izpovedbah zdravnikov, katerim se ne more prav nič očitati, ker so popolnoma na svojem mestu, da je bilo nad 250 oseb bolnih na legarju, in sicer bolj ali manj. Slednjič je bilo na energično zahtevo zdravnikov od politične oblasti strogo prepovedano, da se ne sme voda iz vodovoda piti in da se morajo vse vodovodne cevi do preklica zapreti. Od hidrantov pelje namreč cev v vsako hišo, kjer ma vsak posestnik potem ključ od svojega vodovoda, seveda če si ga je kupil sam. In tako se je zgodilo v presenečenje Postojnčanov nekaj nezaslišanega. C. kr. okrajno glavarstvo je odredilo, da sta šla stražnik in orožnik po hišah gledat, ako se odredba izpolnjuje in so vodovodi zaprti. In kaj se je našlo? V štirih hišah so bili vodovodi odprti; med temj v treh gost lnah(!) — in pri kom še?? — strm te in poslušajte!! — v obeh hišah dičnega in skrbnega učitelja No-

trajnske, deželnega poslanca, načelnika okrajnega zdravstvenega odbora, odbornika trškega oskrbn'štva ata Arkota, kateri je pa že naznanjen politični oblasti. Ata imajo gostilno, v kateri se Vipavci vedno ustavljajo in tako ni nič čudnega, če se bolezen v Vipavo in okolico zanese. Kako se mora zahtevati od kmeta, da naj spoštuje zakon in izvršuje odredbe, ko pa Arko kot največji naprednjak in vzoren učitelj ter deželni poslanec ne izvršuje tega? No, no, ata Arko, politična oblast Vam bo že zaprla vodovod — in sapo. Ljubemu »Notranjcu« smo zaprli sapo mi, »Slov. Narodu« pa, ako nas bo izzival nadalje, povemo le to, da imamo še mnogo pripravljenega gradiva, da tud' njemu zapremo — široka usta.

Štajerske novice.

š Velik požar v Celju. V noči dne 10. t. m. ob 2. uri je nastal v skladišču železne trgovine Rakusch velik požar. V veliki nevarnosti so bile sosednje hiše Graške in Kovaške ulice in le sreča je, da je bilo mirno vreme in za skladiščem visok proti ognju varni zid (Feuermauer), kajti ogenj je bil strašanski, kakoršnega že mnogo let Celjani niso imeli. Škoda je ogromna, seveda je bila zaloga zavarovana.

š Poslanec Roblek in hmelj. V volini borbi so hodili Roblekovi agitatorji pri hmeljarjih okolu ter jim obetali visoke cene hmelja, ako bo Roblek izvoljen. Roblek se je slikal hmeljarjem kot mož ki bo povzročil novo dobo za hmelj. Sedaj je Roblek v istini poslanec, cena hmelju pa je nizka kakor malokedaj. Ponužajo zanj 1 K 40 v. Že ob volitvi smo opozarjali ljudstvo, da Roblekovi agitatorji ljudstvo le slepijo.

š Na Bizeljskem obeta biti tako obilna vinska trgatve, kakršne že dolgo ni bilo. Čemur se je najbolj čuditi, se zdaj že na nekaterih vrstah nahajajo skoraj popolnoma sladke grozdne jagode, kar obeta izborni trgatve v septembru, če kakšna nezgoda ne pride. Sicer pa tudi ni povsod tako. Vinogradniki iz Vite vasi, ki imajo pečeno zemljo, se pritožujejo, da grozdje črni.

š Sejmi za žrebeta se bodo vršili v Ptuj dne 4. in 18. septembra, 2. in 16. oktobra, 6. in 25. novembra t. l.

š Bivši okrajni glavar pl. Vistarini ni odšel v Ameriko, kot se je pomotoma poročalo; kazensko postopanje zoper njega se je ustavilo, ker je baže poravnal škodo. Disciplinarno postopanje še ni končano. Po njem oškodovani kmetje v kozjanskem okraju dobijo prikrajšane zneske. Državni poslanec dr. Benkovič je v tej zadevi interpeliral ministra za notranje zadeve, ki je dal zadovoljiva pojasnila.

š »Slovenska kmečka zveza« je priredila dne 15. avgusta politični shod v Šmartnem na Paki. Poročal je državni poslanec dr. Korošec. Poslanec »Slovenskega kluba« se je izreklo zaupanje, obsodilo pa postopanje dr. Ploja. Ustanovil se je tudi krajevni odbor zapupikov »Slovenske kmečke zveze«.

š Shod slovenskih delavcev v Mariboru. V Mariboru se je vršil v soboto, 17. t. m. zvečer v prvem nadstropju »Narodnega doma« shod slovenskih delavcev. Govorila sta državna poslanca Gostinčar in dr. Korošec.

š Nesramno izzivanje. Na Velikega Šmar na dan so nemški celjski pevci na povratku iz Šoštanja na vseh postajah nesramno izzivali slovensko občinstvo. Ker jih je spremljala godba, je tudi ta sodelovala pri izzivanju in

na postaji v Zalcu zagodla »Die Wacht am Rhein«. Kakor znano, sestoji ta godba večinoma iz c. kr. sodnijskih slug.

Š **Petindvajsetletnico** obhaja v ponedeljek 19. t. m. vlč. konzistorialni svetnik o. Kalist Heric kot župnik predmestne fare Matere Milosti v Mariboru. Vzornemu dušnemu pastirju iskreno častitamo!

Š **Volitev v avstrij-štajerski frančiškanski provinciji**. Provincijal: o. Mnasuet Bernardič; definitor: o. Roman Arnuš; gvardijan v Gradcu o. Franc Erman; vsi Slovenci.

Š **Podražena kava v kavarnah**. Črno kavo so nekateri graški kavarnarji zopet podražili za 2 vinarja. Mala skodelica črne kave velja sedaj po nekaterih kavarnah graškega notranjega mesta 34 h.

Koroške novice.

Š **Sprejem novega dekana**. V nedeljo zjutraj, dne 11. avgusta sprejeli smo mi mladi in stari pliberški faran pri slavoloku novega gospoda dekana I. Mariniga. Iz srca mu kličemo: Dobro došli! Naj bi delovanje gospoda dekana obrodilo mnogo sadu za vero in narodo!

Š **Strela udarila**. Pri nevti dne 7. avgusta udarila je strela v skedenj obče spoštovanega posestnika g. M. Ražuna v St. Lovrencu. Skedenj je bil poln krme in žita. Posestnik je bil sicer zavarovan, a vendar trpi vsled te nesreče veliko škodo. Vrli sinški požarni brambli se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na shrambo lesa, od katere bi se bila sicer gotovo tudi h ša vžgala.

Š **Požar v papirni tovarni**. V papirni tovarni (g. Krieghammerja popred Engländer) v Zel. Kaplji nastal je dne 7. t. m. ob 1. uri ponoči požar, ki je upepel vse poslopje razun hiše kjer stanujejo vodja in uradnik, kmalu došle požarne brambe so otele še magacine. Lastnik trpi veliko škodo, a pravijo, da je tako dobro situiran, da vsled tega požara ne bo podjetje trpelo nič. Vsa zgradba n' bila dosti moderna, zdaj pa je upati, da nastane novo lepo, primerno tovarniško poslopje.

Š **Kolesarska nezgoda**. Neki v Galiciji stanujoči zidar vozil se je v soboto 3. t. m. z nespametno naglostjo proti Grabštajnu. Malo pred Grabštajnom padel je in obležal brez zavesten na cesti. Ljudje so mu prišli na pomoč in našli pri njem polno napolnjeno steklenico žganja. Torej bržkone ni bil dosti trezen. K sreči nezgoda ni prehuda.

Š **Star vojak** Dne 30. julija so nesli k zadnjemu počtku J. Šnabla, ki je bil še pod Radeckim na Laškem služil in se udeležil več bitek. Pokojnik je bil 80 let star in še mož stare, dobre korenine. Lahka mu zemljica!

Š **Izgubljen deček**. Alojzij Felsberger, učenec IV. razreda ljudske šole v Celovcu, sin Franc Felsbergerja, delovodje c. kr. tobačne tovarne v Celovcu je dne 22. svečana 1907 brez vsakega povoda od doma ušil. On je deset let in pol star, bolj majhne rasti, bledega obličja, temnosivih las, rujavih očíj ter nekoliko škili. O samem sebi daje lažnjive podatke. On služi najbrže kot pastir pri kakem kmetu v okolici Zelezne Kaplje ali pa na Gorenjskem. Zgoraj imenovani oče prosi vsakogar, kdor bi o njem kaj izvedel naj to takoj naznani najbližji orožniški postaji ali pa mestnemu magistratu v Celovcu. Vse stroške trpe stariši.

Primorske novice.

Š **Požar na Pregarju**. V ponedeljek dne 12. t. m. je požar uničil skoro do tal okolu poludne posestniku Mihaelu Bubnič, po domače Bartol, vse gospodarsko poslopje, katero je bilo s slamo krito in zavarovano pri banki »Slaviji«; zgorelo je le: poslopje, žito in skoraj vse seno, kar ga je še ostalo, je dobro le za nasteljo. Kljub silni burji ni bilo druge nesreče. Kako je požar nastal, ni znano.

Š **Iz Lokovca pri Čepovanu**. Kakor strela z jasnega neba nas je zadela bridka novica, da nas zapusti naš mnogozaslužni gospod kurat, ki je komaj še-le eno leto pri nas, a previdnost božja ga kliče v nov vinograd Gospodov. V tem kratkem času si je pridobil ugled in spoštovanje vseh duhovljanov, saj je bil vedno dober oče ubogih sirot, skrben pastir svojih ovčic, marsikatera trda srca je že omehčal s svojimi pridigami in govori, saj je vedno neumorno deloval v spovednici, na prižnici in v župnišču. Zaradi bolehnosti ne more več služiti pri nas, ker je občina raztresena tri ure naokoli in je po zadnjem ljudskem štetju nad 1400 ljudi in bi morala biti zato župnija in dva gospoda, pa se seveda za to ne gobjrigajo poklicani faktorji. — Pri nas je potrebno slovensko katoliško izobraževalno društvo; da bi se le našel kdo, ki bi ga hotel ustanoviti.

Š **Žalostna smrt v valovih »Soče«**. Pretekli teden se je zgodila v Kanalu velika nesreča. V Soči pod mostom se je kopal v družbi dveh gospodov ondotni župni upravitelj č. g. Leopold Pečenko. Pri tem ga je voda zanesla iz srede Sočine struge proti bregu, ki je čisto navpičen in kjer je voda globoka 6 do 7 metrov. Ne ve se, ali ga je prijel krč, ali se ni mogel prijeti za breg. Začel je klicati na pomoč. Ker radi teme ni bilo mogoče priti hitro blizu, je vtonil v Sočin h valovih. Čez kake tri četrt ure so ga našli malo nižje od omenjenih bregov na plitvi skali. Vsi poizkusi, obuditi ga k življenju, so bili zaman. Na bregovih in na mostu se je zbralo ogromno ljudstva. Pokojnik je bil star 39 let in je služboval že 12 leto, ves čas v Kanalu kot podružnik, zadnje pol leta kot župni upravitelj. Zadnje leto so ga zadeli hudi udarci: smrt dekana Vidica, njegovega ujca č. g. Suligoja in smrt očetova. Rojen je bil v Rihembergu. Znan je bil kot izboren gospodar ter je bil pri ljudstvu zelo priljubljen. Po odstopu č. g. kurata ročinskega Jarca je postal načelnik kanalske okrajne posojilnice, ki se nahaja v izbornem ređe. — Župnijski izpit je napravil meseca maja. Preč. g. župni upravitelj je že umrl. Le Bog v svoji pravdnosti zna, zakaj se je to zgodilo. — Grozna novica o nagli in tako tragični smrti obče spoštovanega in priljubljenega gospoda je presunila vse prebivalce. Imeli so ga radi, njega, ki je kot novomašnik došel k njim od tedaj podaril in posvetil vse svoje dneve, vse svoje trenutke le njim. Naj bi vžival za to plačilo v nebesih. Lahka mu zemljica! — Tu se je dogodil drug slučaj: Utonil je v Kanalu, kakor se govori, neki voak. Skočil je s precej visokega mesta v Sočo z namenom, da se bo kopal. A revež je zadel z glavo ob skalo in ostal na dnu Soče. — Govori se, da je v Kanalu utonil tudi neki otrok.

Š **Nova žrtev Soče**. Iz Gorice poročajo: V petek okolu šeste ure zvečer je bila blizu zatvornice padla po nesreči 13letna deklica Šošva v Sočo. Njen 14letni brat je takoj skočil v vodo. Na pomoč jima je prišel 20-letnj dijak Herman Riby, ki se je nedaleč z nekoliko drugimi osebami kopal. Po hudem naporu je deklico izvlekel iz vode še živo, brat je žal

utonil in so mrtvega potegnili iz vode. Rybi je že več ljudi rešil iz Soče.

Š **Žrtev legarja v goriški okolici**. Umrl je dne 9. t. m. Jožef Remec iz Vitovlj. Nalezal se je boleznii kot zidar v Postojni. Bolni so na tej bolezni še dva mladeniča in dva moža, ki so zidali v Postojni. Bati se je, da se bolezen razširi, zatorej bi bilo prav, da bi poklicane oblasti odredile varnostne naprave.

Š **Umrl je** 9. t. m. tudi na tifusu Emil Cingerle iz Vitovlj.

Š **Pri volitvah v cestni odbor kobariški** so zmagali s štirim glasovi večine liberalci. Tem je pomagal drežniški podžupan. Založno je to!

Iz raznih krajev.

— **Slovenske vesti iz Amerike**. V East Helena, Mont., je 19. julija umrl Karol Ševar iz Postojne. Bližnji sorojaki so mu priredili lep pogreb. — V litchfieldski bolnišnici v Mont Olivi je preminul 29-letni Franc Starkl iz Štor pri Celju. — Iz Calumeta nam poročajo smrt Štefana Pavlišiča iz Brezji pri Nestopnji vasi, župnija Semič, Star 34 let, zapušča v domovini ženo s trem otroci. — Katol. Slov. kranjska Jednota šteje sedaj 7596 moških in 2281 ženskih članov, skupaj 9877 članov. V zadnj h šestih mesecih je prišlo nanovo 741 udov, premoženje pa se je pomnožilo za 7951:54 dolarjev. Za umrle in onemogle člane je izplačala v zadnjem polletju 36042:90 dolarjev, celo dobo svojega obstanaka pa več stotisočev dolarjev. Premoženja ima 73.224:10 dolarjev, od katerih je par tisočev za zidanje slovenskih cerkva izposojenih. Društve, ki se oklepajo Jednote in lepo procvitajo, je nad sto. Jednota ni samo gnotno podporno društvo, temveč si je postavila za nalogo širiti in poglabljati med družteniki katoliško in slovensko zavest. Sovražnikov je veliko, zato krepko naprej. — V Kansas Cityju, Kans., je umrla Ana Novak na vnetju možganov iz Malih sel pri Adlešičih v starosti okolu 60 let. Zapušča v Amerki sina ter štiri vnuke. — Iz Clevelanda sta prestavljena župnika Hribar v Barberton, Zakrajšek pa v Lorain. Na njuna mesta* priredeta župnik Ponikvar iz Loraina in novomašnik Štefanič. »Nova Domovna« sedaj ne ve, o čem bode pisala. Značilno je, da vsled hujskanja tega lažikatoliškega lista Štefaniču, ko je 3. t. m. hotel prevzeti faro, niso hoteli zročiti ključev kapelice ter mu povedali, da on sploh ne boe nikdar njihov župnik, dasiravno nimajo ničesar proti njegovi osebi. — Poročili so se v Clevelandu: J. Malovrh iz Zažerja pri Podlipi z M. Grbec iz Budanje vasi; Mih. Marešič iz Žužemberka z Marijo Škufca z Ebentala pri Kočevju; Ig. Skrajnar iz Ambrusa z M. Korenič iz Soteske; J. Punčuh iz Repenj pri Vodich z Iv. Jeraj iz Vodice. Bilo srečno! — V clevelandski bolnišnici je v diliriju 33-letni Matevž Strnen skočil skozi okno na ulico in se skril v neko luknjo. Vidoč, da ga zasluđujejo, je tekel nazaj v bolnišnico, splezal po strelvodnej žici v svojo sobo n se skril pod posteljo. — Blizu rudnika Isle Royal, ne daleč od P.igrim Riverja, se je v gozdu na lovu ponesrečil 17-letni Frank Gašperič; sprožila se je puška in strel ga je zadel ravno v glavo. Njegov tovariš je preje odšel iz gozda in ni vedel ničesar o nesreči, šele drugo jutro so ga šli iskat in ga našli mrtvega. Rajni ima nekaj sorodnikov v bakrenem okrožju. — Poročili so se v Calumetu: Frank Vesel iz Vinice z Ano Judnič, rojeno na Calumetu; John Kostelc iz Šmihela pri No-

vem mestu s Katio Judnič, Calumet; John Mišica iz Črnomlja z Nežo Mavrin, Stari trg pri Kočevju; Martin Šusteršič iz Semiča z Ano Grahek iz Črnomlja.

Drobtine.

g Močvirski tečaji. Na Češkem se vrš' osemdnevni tečaj za posestnike močvirij. Na tem tečaju se bodo priučili od najboljših strokovnjakov, kako treba močvirja umno obdelovati ali jih izrabiti za proizvodnjo šote in stelje

g Cena mleka v Švicji se je povišala za 2 vinarja.

g Letošnja žitna let'na na Ogrskem po najnovjših poročilih ni tako ugodna in obilna, kakor se je pričakovalo, le ječmena in ovsca se je pridelalo več.

sl Glavna zveza srbskih zadrug se je ustanovila v Belgradu ter bo razširila svoje delovanje na celo Srbijo. Glavni namen zveze je snovati nove zadruge ter nadzorovati njihovo delovanje.

g Ravnanje s trtami, ki jih toča poškoduje. »Kmetovalec« da je strokovnjaške roke naslednja navodila: Če toča pobije, je predvsem treba takoj z galico poskropiti, nato pa kakih osem do deset dni počakati, da se po njej napravljena škoda v polni meri pokaže. Potem je treba trte dobro pregledati in na naslednji način z ostrim nožem obrezati: 1. Vse močno ranjene ali zelo razkosarjene liste je porezati, 2. na šparonih ali napnencih je pustiti samo one mladike, ki imajo še kaj ohranjenega grozdja na sebi druge pa odrezati. Mladike z grozdem se skrajšajo za toliko, kolikor je nujno treba. Najbolje je, če ostanejo nad zadnjim grozdom še trije do štiri listi. Izrasli zalistniki se priščipujejo za prvim ali drugim listom. 3. One mladike, ki stoje na reznici (palcu ali ščapu) ter imajo dati les za napravo reznic ali šparonov v prihodnjem letu, je treba posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgategv prihodnjega leta izgubljena. Če so takim mladikam samo vršički odbiti, odrežemo le najbolj poškodovani del ter gledamo, da ostane na konicu kak zalistnik, ki takoj naprej raste in nam domestuje trti odbiti vršiček. Ostale zalistnike priščipujemo za drugim listom, ker morajo ti listi namesto odbitih glavnih listov trtni les rediti. Če so pa te mladike tako pobite, da je le njih spodnji del ohranjen, jih moramo tako obrezati, kakor po navadi pri spomladnem obrezovanju, to je na palce (ali ščape) dveh do treh zdravih očes. Ta očesa poženejo in dajo tak les, kakor n. pr. letos na zeleno cepljene trte. Vse druge, trti nepotrebne mladike obrežemo, da gre živež le v one, ki jih rabimo za prihodnje leto. Če pa toča še toliko mladik na trti pusti, da bi iz njih napravili reznice ali palčke, moramo shraniti in rediti dve do tri mladike, ki ponavadi poženo iz starega lesa. 4. Pri vsem tem delu pa moramo za to skrbeti, da tiste mladike, ki so na trti ostale, ohranimo zdrave ter da njih les dobro dozori. Treba je torej vezati kmalu in večkrat proti peronospori z galico škropiti in meseca septembra vsako mladiko za tretjino skrajšati.

Telefon v vlaku. Najnovejša iznajdba je, da je mogoče po telefonu govoriti potnikom v vlaku z osebjem ob železniški progi. Izumitelj je Amerkanec D. Jonas. Na lokomotivi je telefon, ki je zvezan z žicami ob železnici na ta način, da se iz lokomotive po cevi izpušča vanje para, pomešana s posebnimi kemi-

kalijami, ki napravijo iz pare dober prevodnik elektrike. Pri poizkusih so se mogli popolnoma nemoteno pogovarjati celo v daljavo 100 km. Glede varnosti v železniškem prometu je izum velike važnosti, kar so tudi spoznale železnice, k delajo vedno nove poizkuse z iznajdbo ter jo hočejo kolikor mogoče izpopolniti.

Lokomotiva zarubljena. Ogrska utegne kmalu prekositi Ameriko po senzacijah. Bivšemu železniškemu uradniku Letain je sodišče priznalo odpravnino 7826 kron. Ker mu vodstvo železnice ni izplačalo cele vsote, je zahteval Letai rubežen, ki jo je izvršil sodni izvrševavec Csatho. Ko se je predstavil načelniku postaje, je ta z ironičnim nasmehom pokazal na brzovlak, ki je vozil ravno na postajo ter pripomnil: »Prosim, kar zarubite! To bode menda vsaj zadostovalo!« Izvrševalec pa je šel v kurilnico ter zarubil ondi stoječo rezervno lokomotivo, ki jo je cenil 24.000 kron.

— Svalčice, ki se vnamejo z drgnjenjem. Neki Tixidre je v Parizu iznašel svalčice, ki se na ta način zažgo, da se tobak drgne ob škatljico. Ob vetru je to zelo pripravno, ker se ni bati, da ugasne užigalica; na Francoskem pa je še večjega pomena, ker je tam tudi v brezvetrju težko prižgati svalčico, kajti užigalice so zelo slabe. Pomniti je namreč treba, da so na Francoskem državni monopol Režija se je čutila vsled nove iznajdbe prikrasano ter je izumitelju zaplenila vseh 50 svalčic navzlic zatrevanju Tixidrejevemu, da so namenjene edinole za poizkuse in ne za uporabo.

Udarci žile so pri zdravih ljudeh jako različni. Pri ženskah bije žila hitreje, kakor pri mošk h. Sploh pa bije žila na stara leta vedno počasneje. Pri novorojenih deklicah udari žila v minuti 160krat, pri dečkih pa 150krat. Ko je deklica stara 4 ali 5 let, udari 110krat, pri dečkih istih let pa 100krat. Pri doraslih mladeničih udari 90krat, pri dekletih 95krat. Pri možeh v najboljših letih udari 75krat, pri ženah 80krat. V starejši dobi pa udari le 50krat na minuto. Pri starih ženicah le redko-kekdaj udari manj kot 50krat v minuti, pri starih možeh se pa to večkrat zgodi. Tudi pri zdravih včasih žila le počasi bije. Tako je pri Napoleonu v njegovi moški dobi udarila le 44krat v minuti. Kot nekaj posebnega omenjajo nekega 87 let starega zdravega moža, katerega žila je udarila le 30krat v minuti, včasih tudi samo 27krat, in pri temu nizkemu številu udarcev žile je živel še dve leti.

Varčevanje na Francoskem je zelo razširjeno. Po statističnih podatkih je bilo leta 1905 11 milijonov 767.772 malih varčevalcev, to je delavcev, poslov, rokodelcev in nižjih uradnikov, ki so redno mesečno donasali svoje prihranjene novce v državne hranilnice. Leta 1905 so ti prihranili 4.433 milijonov frankov. Ti ljudje peč skrbje za stara leta in za svoje potomce, katerim zapuščajo lepe svote. Leta 1903 so znašale zapuščine po umrlih na Francoskem 4.924 milijonov frankov, od teh so jih zapustili milijonarji 1.143 milijonov, vse drugo je zapuščina ljudij, ki so imeli bolj skromne dohodke ali pa so si z delom svojih rok prisluzili te svote.

Skupna družinska kuhinja. Daleč je privedlo židovskoframasonsko gospodarstvo Ogrsko. Na robu propada stoji družina, temelj družbe in prvi pogoj javnega reda in blagostanja, ne morebiti družina izžetega delavca, ampak meščanska obitelj. Tako globoko je zavožen gospodarski voz, da niti meščanske družine ne morejo več izhajati z moževim zaslužkom, ampak si iščejo pomoči v združenju in to zasedaj v najrodovitnejšem kraju Ogrske v Nagybecskereku, ki se ime-

nuje žitnica Evrope. Vsi meščani so sklenili da ustanove skupno kuhinjo, kjer se bodo prodajale jedi tako poceni, da bode mogla za mesečnih 105 kron popolnoma z jedjo shajati redbina pet članov (trije odrasli in dva otroka.) Opoludne bi dobivali juho, govedino s prikuho, pečenko s solato ter močnato jed, zvečer pa pečenko s prikuhami in močnato jedjo; za 21 kron mesečno bi torej vsaka oseba dobivala opoludne 4, zvečer na 2 jedi, vrhutega bi pa prišla med tednom na mizo parkrat kuretina, rostbeef, razne torte itd. Da more za 105 kron celo petim osebam pridna in varčna gospodinja postaviti kaj dobrega na mizo, o tem ni dvomiti, čudno je le, da je to v najrodovitnejšem kraju cele države nemoogoče ter vrlo slabo in značilno izpričevalo za vlado, ki hoče igrati v srednji Evropi in na Balkanu najvažnejšo vlogo, svoje podanike pa pusti stradati na zemlji, po kateri bi se lahko cedilo »med in mleko«, a smrdi le po čebuli madjarskih čifutov.

Tovarne za hlad imajo, in sicer v Ameriki. V St. Louisu že dalje časa posluje tako podjetje, ki svojim naročnikom ob vročini pošilja v stanovanja hlad ravno tako, kot dobva'o plin za razsvetljava. Sedaj so to napravo vpeljali po vseh velikih ameriških mestih. V kleti naročnikove hiše se nahaja osrednja shramba za ledno vodo, ki jo ohranja na določeni stopinji topline posebna mrzla mešavina, dohajajoča po ceveh iz tovarne, kamor se potem po istem potu vrača. Iz te osrednje shrambe dviguje in razdeljuje posebna sesalka to ledno vodo ter jo goni po cevi po sobah. V Los Angelesu je kanal za to napravo dolg 5 km., tovarna pa more proizvajati na dan 300 ton ledu.

Otok izg'nil. Iz Honolulu poročajo, da neka ladja že 12 dni išče otok Lowson, na katerem je stanovalo nekaj Japoncev. Otok je baje vsled potresa izginil.

+ Založnik društvenih znakov. »Slovenska krščansko-socialna zveza« naznanja, da je prevzel založništvo društvenih znakov pasarski mojster gospod Ivan Kregar v Ljubljani. Društva naj se obračajo na gospoda Iv. Kregarja, ki jim bo gotovo dobro postregel.

Ovire pri zgradbi Južne železnice čez ljubljansko barje.

(Ob petdesetletnici otvoritve po izvirnih poročilih.)

Že od nekdanj je vladal med deželami ob srednji Donavi in med Jadranskim morjem jako živahen promet, ki so ga pa ovirale slabe ceste, semintja neutrene, često pa vodeče preko strmih gričev in skalnatih klancev.

Ko je Stephenson izumel lokomotivo in so jeli graditi povsod železnice, odločila se je tudi avstrijska vlada, da zveže po novem občili Dunaj z jugom, teda najvažnejšo avstrijsko luko Benetkami ter z zgornjeitalijanskimi pokrajinami sploh. Bili so merodajni za to trgovski, a tudi strateški oziri.

Leta 1842 so jeli graditi progno od Dunaja proti Trstu, delo, ki spada glede ovir pri gradbi med prve evropske železnice. Že trsiranje je povzročilo veliko truda, kajti dokaj časa je trajalo, predno so mogli najti pravo črto. Največjo zaslug si je pridobil pri tem nadvojvoda Ivan, vrhovni vojaški tehniški poveljnik, ki je dal premeriti mnogo črt čez Alpe in čez Kras.

Leta 1849, na cesarjev rojstni dan je pridrdrala iz Celja v Ljubljano prva lokomotiva.

okrašena vsa z zelenjem. »Novice« o tem poročajo: »Druga imenitna prigodba tega dneva 18. t. m. je bila, de se je popoldne ob treh pervikrat po železnici iz Celja v Ljubljano pripeljal hlapon (Lokomotiva, kteremu kmetje luka matija pravijo)! Brez vse spotike se je pripeljal, lično ovenčan, v 4 urah in pol iz Celja. Drugo pot pa bo lahko v 3 urah prišel, ker ne bo imel po novejši železni poti nič preiskati, kakor zde, ko je bila prva poskušnja. Neizrečena množica ljudi, deželni poglavar in več družih uradnikov ga je z veseljem sprejelo v kolodvoru (Bahnhof).« Dne 16. avgusta pa sta privozili naravnost z Dunaja v Ljubljano lokomotivi »Ljubljana« in »Triglav« z nadvojvodo Albrehtom, ministri in povabljenimi gosti, nakar je ljubljanski škof blagoslovil železnico.

Sklenilo se je takoj nadaljevati progno in »Novice« iz leta 1849 17. oktobra naštevajo kraje, mimo katerih bo železnica tekla. Z največ o v nemo so začeli graditi dvotirno progno od Ljubljane proti Notranjskemu ter prišli že do Notranje gorice. Tu pa se je delo ustavilo, kajti zadeli so na velikansko oviro — močvirje, tako da so, kot pišejo »Novice« leta 1849 št. 15. nameravali delo za tisto leto odložiti.

Treba je bilo premostiti barje, in sicer so izbrali v ta namen najkrajšo progno, to je med Notranjo gorico in Zalostno goro. Predno so začeli graditi nasip, morali so kolikor najbolj mogoče osušiti svet ter v ta namen izkopali poprečne järke, široke po 1-9 m in ravno toliko globoke. Iz teh se je voda stekala v večje, vzporedne järke, ti pa v Šivcev jarek, to je strugo stare Ljubljane, ki jo je reka zapustila, in v jarek pri Notranji gorici.

Ko so na ta način svet osušili vsaj deloma, šli so na zgradbo nasipa. Zopet nova velika ovira. Prst, nametana iz izkopanih jarkov, je domala skoro popolnoma izginila in isto bi se zgodilo tudi z železniškim nasipom. Zato so morali na obeh straneh iz skal in kamenja zgraditi nekaki steni, med kateri naj bi prišel pravi nasip. To je bilo tem lažje, ker je bilo gradivo v kamenolomih pri Notranji gorici in pod Zalostno goro čisto pri rokah, oddaljeno največ 600 do 700 metrov. Kubičen meter kamenja z lomljenjem, prevažanjem in skladanjem je stal samo 3-5 K.

Ko sta bili dograjeni ti stranski steni, visoki po šest metrov in široki po pet metrov, kojih telesnina se ceni na 200.000m³, pričela se je zgradba železniškega nasipa. Rabili so kamenje iz kamenolomov, toda vsa nasipina se je malone sproti pogrezala. Kar so nasuli podnevu, to je izginilo ponoči v mehka močvirjska tla. Ker pa je bil svet, na katerem so delali nasip, na obeh straneh ograjen ter se ni mogel več razmikati stisnilo se je pri štiri metrih nasipine povprečno štiri do pet spodaj ležečega barja in primerilo se je, da je silni stisk premaknil do pet metrov debele stene po 60 cm, v stran, celi nasip pa se je znižal skoro za en meter. Še celo 5-7 metrov debele stene niso zadostovale ter so občutile slabše vsestransko premikovanje.

Spoznavši razmerje stiskanja, nasuli so na posameznih mestih do dva metra višje kot bi imel biti visok nasip ter so pustili, da se je usedlo.

Iznad močvirja se dviga nasip povprečno štiri metre visoko, v močvirju pa je njegova podlaga globoka deset do petnajst metrov. Le na ta način so nasip utrdili tako, da se ni ponizaval, ko so drdrali po njem težki vlaki.

Da se prepričajo, kako globoko segajo mehka barska tla, so vrtali na mnogih krajih ter dognali da so te plasti globoke 28 do 30 metrov. Ko pa je bil nasip dograjen, hoteli so preizkusiti tudi utrjenost tal ter v ta

namen v razdalji 46-5 metrov v tla zabili takozvane poizkuševalne kole.

Spodaj ploskama odžagan kol v premeru 30 cm, so zabili v tla, na gornjem koncu pa je bil nanj pritrien zabo, v katerega so naložili toliko kamenja, da e bila teža kola s kamenjem vred enaka teži, ki bi pri prometu prišla na isto prostornino. Na kolih so bile pritrene merilne lestvice, da so mogli nadzirati v gotovem času pogrezanje. In pokazalo se je, da so se koli tam, kjer je bil nasip že dovršen, v prvih urah poglobljevali za pet do osem centimetrov, pozneje za nekaj milimetrov, dokler ni postalo pogrezanje neznatno. Dognalo se je, da more na tretjino prejšnje višine stisnjeno barje nositi 1400 kg. na kvadratni čevlji. Izkopali so nekaj kolov ter jih obtežene po 1400 kg, postavili na stisnjeno šotno plast. Pogrezanje je bilo jako počasno. Ko so obteženje povečali 1960 kg, na kvadratni čevlji, prodrl je kol po 30 dneh stisnjeno šotno plast in se pogreznil v močvirno plast, ležečo spodaj. Obenem pa so dosegli, da se je dva metra debela šotna plast stisnila na tretjino.

Da se je celo tik skalnega podnožja Zalostne gore pokazalo na štiri metre nasipa še tri metre grezi, je posledica tega, da je tu lokva nekdanjega jezera, koje pokriva zdaj debela šotna plast.

Ko so bila tudi oporišča za mostova čez Ljubljano in čez Staro Ljubljano gotova, imel bi se bil nasip izgotoviti do njih. Toda zidovje pri mostu čez Ljubljano se je jelo tako premikati, da se e moralo nasipanje oporišč opustiti in nadomestiti z lesenimi provizorji, ki vsled mašne teže niso motili njihovega ravnotežja. Pri mostu čez strugo Stare Ljubljane pa so v varstvo oporišč proti stranskemu pritisku obili kole in napravili tako nasip brez škode za most.

Na podnožju Zalostne gore preide železnica na trda skalna tla; različne večje in manjše skalne zaseke in preseke ter ovinki jej dajo lice gorske železnice, dokler po približno 8 km. dolgej poti ne dospe na jugozahodni konec barja, do borovniške doline, kjer je bilo treba odstraniti novo oviro. Treba bi bilo napraviti velikanski nasip, ki naj bi vezal goro Planino s Trebevnikom. Toda, ker bi tak nasip zaprl dolino in pokopal priazno Borovnico, postavili so mesto nasipa velikanski sprasto zavit most, visok 40 metrov in dolg 569 metrov.

Ta krasna stavba ima dve vrsti obokov; v zgornji jih je 28, v spodnji pa 25. Leži v treh črtah, namreč v ravni, ki preide na konceh v močne krivine in je po dveh oporiščih in dveh dvojnatih stebrih ločen v tri dele. Oboki spodnega oddelka imajo 15-17 metrov podporišča, zgornjega pa 16-7 metrov. Spodnji oddelek je nekoliko manjši, dočim imajo stebri posebno v gornjem delu vitko in prijetno razmerje.

Ker leži most deloma v krivini, napravili so na dotičnem mestu trapezoidične stebre. Navadni kakor tudi dvojnati stebri so zgrajeni večinoma votli, vsi pa stoje na mrežastih branah, ležečih na v tla zabitih kolih, ki so pa le po tri metre dolgi.

Gradivo za most je lep, črn precej trd apnenec. Posamezni oboki, zunan e lice in nekatere skozi idočje plasti so iz navadnega, temelini in polnični zid pa iz krhkega kamena.

Za most so porabili pet milijonov opek, en milijon kubičnih metrov rezanega in ravno toliko lomljenega kamena. Stavbina oprava odri itd. je bila zelo preprosta. Med stebri ni bilo odrov, ampak postavljeni so bili vmes samo mostiči, po katerih so hodili delavci, prenašali orodje in malto. Kamenja niso smeli valiti po njih, ker so ti mostiči nosili k večjemu dva do tri meterske stote.

Tudi dovažanje gradiva je bilo urejeno zelo preprosto. Nad dvema stebroma se je dvigal močan oder iz brunov; sredi njega je stal močen visok vitel, ki je dvigal iz globine kamenje in ga spuščal po odru na stebre.

S tem e bila premagana druga ovira in prišli so na ozemlje, kjer je manjkalo ravno tega, kar je preje najbolj oviralo delo — vode, na pusti valoviti, suhi Kras. Od daleč je bilo treba napeljavati vodo, kar je zopet delalo velikanske zapreke.

Tako je navzlec političnim viharjem 1848 in 1849 napredovalo delo nepretrgoma in dne 17. junija 1857 je prva lokomotiva z Dunaja mogla v tržaškeji luki pozdraviti prvi Lloydov parnik. Slovesno je bila progno otvorjena dne 27. juli a 1857. leta.

Narodno gospodarstvo

Kolika pri konjih.

Gotovo je videla že večina »Domoljubovih« bravcev, kako so tu zli tam sprejavali kakoga konja semintje in če si radoveden vprašal, zakaj to delajo, tedaj si izvedel, da se ne godi za zabavo, marveč da ima konj koliko, da ga ujeda po trebuhu. Marsikak konj je že prišel vsled te bolezni proč, toda dalo bi se ga rešiti, ko bi ljudje znali takoj pomagati. Res je dandanes živinozdravnik bolj pri rokah kot nekdanj, vendar pa marsikje mine nekaj ur, predno ga je mogoče dobiti, in ta čas žival že lahko pogine, če kmet sam ne zna pomagati v prvi sili. Kmet sam pa tudi večkrat hitreje in lažje pomaga živali, kakor živinozdravnik. Ta pride šele čez nekaj časa, žival leži na tleh, ne more povedati svojih bolečin, živinozdravnik mora sam preiskovati in poizvedovati vzrok bolezni, pri čemur se zopet izgubi nekaj časa. Kmet pa pozna žival in je lahko opazil postanek in vzrok bolezni, torej lahko tudi hitreje pomaga.

Kaj pa je pravzaprav kolika?

Kolika je splošno ime za različne bolezni v trebuhu in črevih. Ta bolezen hitro pride, pa tudi hitro preide. — včasih pa že v nekoliko urah živino umori. Klanje napada vsa plemena domače živine, vendar najrajši konje. Kolika velikokrat naznanja in napoveduje ali na spremilja tudi druge bolezni. To se vidi posebno pri konjih, pri katerih se s koliko pojavljajo razne bolezni, n. pr. vnetje ledvic, prehlajenje, zaprtje itd. Iz tega že sledi, da se vsako grizenje ali klanje ne da zdraviti na isti način in z enakimi sredstvi, marveč, da se mora vselej dobro poznati vzrok bolezni.

Kako je spoznati bolezen? Konju se krma naenkrat upre, mu več ne diši, stopi proč od lasli, postane nemiren, prestopa se semintje, koplje s prednjima nogama, z zadnjima pa bije od trebnih, pogleduje večkrat nazaj po trebuhu in maha z repom. Če je bolezen hujša, se vleže večkrat na tla in plane zopet kvišku. Včasih se vleže polagoma, včasih pa se hitro vrže na tla. Kadar so bolečine zelo hude, se konj meče brezobzirno na tla, valja se semintja, leži na hrbtu in nateguje noge na trebuh. Konj ne žre in ne pije, težko in naglo sope gobec ima vroč in suh, kožna temperatura je iznreminja, noge in ušesa so navadno mrzla. Žival se začne potiti in trepetati po vsem životu.

Ta bolezen prav naglo pride, trpi le nekaj ur, malokdaj eden ali več dni. Zboliša se pa tudi hitro in pričakovati je, da žival ozdravi, če postane mirna, če začne jesti, gre blato od nje in dobi svojo naravno gorkoto.

Bati pa se je tudi, da konj pogine, če se davi ali celo blijuje, kar je znamenje, da je želodec počil, ker sicer konj ne blijuje. Slabo znamenje je, če konj sedi kakor pes na zadnjih nogah, če s sprednjima nogama kleči in z zadnjima stoji, če postane hitro napet, kar znači, da je počilo kako črevo ali da so se zavila čreva, če kakega pol dneva od konja nič blata ne gre in grizenje sploh ne poneha. Vzrokov kolike je veliko.

Prehlajenje vsake vrste provzročaja ujedanje. Prehladi pa se žival, če razgreta plje prav mirzlo vodo, če stoji mokra in spotena na preprihi ali če se v mrzlem prostoru hitro shladi in nuja posledica je potem klajne.

Tudi klajne je velikokrat vzrok kolike. Žival se nabaše s krmo, ki je velikokrat izprižena ali težko prebavljiva. Klajna, ki začne hitro v želodcu vrteti, n. pr. premlada trava in detelja, sparjena, mokra ali rosnata sveža krma zelo rada povzročaja ujedanje. Torej je največkrat vzrok ujedanja pri konjih krma. Zato pa je neki star živinozdravnik vselej vprašal, kaj je konj žrl. Ljudje so se mu smejala, ker je navadno povsod po tem vprašal, toda imel je prav. Hotel je izvedeti vzrok bolezni, in tega je lažje poizvedel od ljudi, kakor bi ga našel sam, če bi žival preiskoval.

Posebno rado ujeđa konje, če jih krmimo z ržjo. Najboljše žito za konje je oves, ki daje moč in ne napenja. Pri mlinarskih konjih je vzrok ujedanja, ker mlinarji pokrmijo veliko suhe moke, ki konje močno napenja. Tudi kameni, ki nastanejo v črevih, in gliste napravljajo grizenje. Včasih pa ujeđa žival, ker se eno črevo zavije krog drugega in eno črevo stisne drugo tako, da blato ne more naprej.

Vzrokov kolike je torej veliko, zato pa je tudi več vrst te bolezni. Glavna reč je, da se prične z zdravljenjem, predno je nastopilo vnetje črev. Predvsem je gledati na to, da se živali odstrani blato iz črevesa, ker včasih precej po iztrebljenju pridejo vetrovi, kar je vselej dobro znamenje. Žival spravi na gorak kraj, kjer ni prepriha. Nastelji dobro, da se konj metaje se na tla ne obtolče. Seveda se mora gledati, da se konj ne bo valjal po tleh; če bi se vendar hotel, izprevajaj ga, da mu valjanje zabraniš. Potem pa poškopri po trebuhu s kafrovcem ali z vinskim cvetom in ga drgni s slamo toliko časa, da se posuši, nato pa konja gorko odeni z volnato odejo. Za tem pa se napravi čajnica, kateri prideneš nekaj soli in to brizgljaj ali vlivaj na četrť ali pol ure v črevo. Mesto brizgalnice se lahko rabi ljak, ki je v zvezi z 2 centimetra debelo kavčukovo cevjo, ki ima pa na koncu za nastavek kratko leseno cev. Ta se nastavi v črevo in čajnica se vlija v ljak, iz katerega teče tem hitreje, čim višje se drži.

Za notranje zdravilo pa daj pol litra gorkega kamiličnega čaja, kolikor gorkote more konj prenesti. Boljše pa je, da vzameš pest kamilic, pol funta grenke (Glauberjeve) soli in zmešaš z rženo moko. Tej zmesi prilij neko ko vode, napravi testo in ga daj konju. Daj pa tega zdravila tri do štirikrat v pol dnevu.

Priporoča se tudi, in to je vedno pri rokah, da daš en četrt litra črne kave, kateri si primešal malo žganja. Tudi laško ali laneno olje, četrt litra naenkrat, je dobro; ponavljaj pa to vsako uro.

Če ta sredstva ne pomagajo, naj se počleči živinozdravnik, če se morda še ni poslalo ponj. Bolezen se lahko shujša v pet do šest urah tako, da je konj ves divji. Srpo in boječe gleda, pot mu je mrzel in kmalu pogine vsled hudih krčev.

Ko se konju zboljša, je paziti, da se mu nekaj dni ne dá preveč krme, ker se bolezen rada povrne.

Slovarček najnavadnejših tujk.

aligator, ameriški krokodil.
aliteracija, lat., začetek dveh ali več besedi z istim soglasnikom n. pr. sije svetlo solnce.
alódlj, pravo, lastno, dedno, ne najeto posestvo; alodiálen, deden.
alokucja, lat., nagovor.
alma mater, lat., mati, ki goji, preživlja, častni naslov v. sokih šol.
almanah, arab., koledar; letopis.
al número, ital., po številu.
alopatija, gr., način zdravljenja bolezni z nasprotnimi sredstvi.
alótrija, gr., tuje, ne sem spadajoče stvari; alótrija vganjati, s tujimi stvarmi se pečati.
al peso (pezo) it., po teži.
alfa n omega, glej a in o.
al placéro (placère) it., poljubno.
al segno (senjo) it., do (določenega) znaka.
altána, arab., balkon, oder.
al tempo, it., po taktu.
alteracija, lat., sprememba; alterirati, spremeniti.
alter ego, drugi jaz, latinski naziv za dobrega prijatelja.
alternatva, lat., volitev med dvema edino mogočima stvarema; alternativen, menjaven, če ne to reč, pa ono (si moraš izbrati).
altum s'lentium, (silencium) lat., globoko molčanje.
alumnát, lat., semenišče (s hrano in stanovanjem).
alúvilj, lat., prst, ki je voda nanosi, naplavina; aluviálén, naplavlajoč.
amalgám, gr., spojina živega srebra s kako drugo kovino.
amántes, améntes, latinski rek: kdor ljubi, nori.
amanuénzís, lat., pomočnik, pisar (v velikih knjižnicah).
amateur (amatér), fr., ljubitelj (kake umetnosti).
amazonka, gr., bojevitá, junaška žena.
amba, lat., dobiček dveh števík v loteriji.
ambáges, lat., ovinki; per ambáges, po ovinkih.
ambicja, lat., častilakomnost; ambicjozen, častilakomen.
ambrozija, gr., božanska jed; ambrozijski, nesmrten, božanstven.
ambrozijanska himna, visoka pesem Te deum laudamus (Tebe Boga hvalimo), ki jo je zložil sv. Ambrož.
amelioracija, lat., izboljšanje, poplave.
amen, hebr. res je, tako naj se zgodi (če kaj prosimo).
amendment, (amandmá) fr., izboljšujoča prememba kakega predloga.
amerikanizem, ameriška jezikovna posebnost.
amfibija, gr., dvoživka, žival, ki more živeti v vodi in na suhem.

Zračna in svitla mizarska

delavnica

za 4 delavce preskrbljena z orodjem se odda takoj v najem v Zagoriceh 22 (Bled.) Natančnejša pojasnila daje vdova Mar. Pečotnik v Zagoriceh 22 pošta Bled. 1801 4-1

Loterijske srečke.

Dunaj,	10. avgust	42	34	11	43	84
Građec,	10. avgust	44	89	8	34	84
Trst,	3. avgust	1	29	48	25	13
Linc,	3. avgust	63	9	18	71	90

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dné 29. avgusta 1907.

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno podarjati ime »Kathreiner« ?

Ker se vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vsehrilín, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

**Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava**

ima apričo posebnega načina svojega proizvajanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Hamburg-Amerika Linie
Vožnje trajajo 6 dni
izvirna prilika za potovanje in ostane
z najnovejšimi leti 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parnikij
- Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
najboljše in največje parnike z 8-2000 tonov
Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana Kolodvorske ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsak ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Izjava.

Podpisani prekličem kar sem napisal čez g. Anton Vilar-ja, organista v Dol. Logatcu. Prostoslav Poženeš.

Kraljestvo Saško
Technikum Halilchen
Stroj. in elektr. inženirje,
teh. poslov., novodob.
laborat. Prosp. fr. 5-2
Tov. del. za učenje

Vposlano.

Na naslov vseh n. n. trgovcev in pekovo-brtnikov v Trnovo-Bistriškem in Podgradskem okraju. Čast mi je vsem vam uljudno javiti, da sem z dnem 1. avgusta podal gospodu

Slavoj Jenko v Podgradu

svoje zastopstvo za Podgrad in Trnovo-Bistrico s prav obsežnim okrožjem in da bodem v to svrhu vzdrževal svoje lastne zaloge v Podgradu in Trnovem-Bistrici. Ker so moji izdelki prav izborni in splošno priljubljeni in pa, ker bode mojemu gospodu zastopniku mogoče vsakega cenj. odjemalca točno in solidno postreči, pričakujem obilnih cenj. naročil, za katere se najtopleje pripravam ter bežim z velespoštovanjem
Vinko Majdič
valjični mlín v Kranju.
1696 3-3

Cenik zastoj in franko.

Priznano najbolje oljnate barve.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, hrnečev, lakov in steklarskega kleja.

Najnižje cene.

Najnižje cene.

Okoli 50.000 metrov najbolje, brez napak, obeljeno, za vse vrste najprikladnejše telesno in posteljno perilo, celo po dolgoletni uporabi nepokvarjeno

82 cm široki rumburški ostanki	à 46 vin. pr. meter	75	oksf. za sraj	33
75 " " canafas	" " " " "	75	" " " "	33
70 " " cefir z oblek.	" " " " "	70	" " " "	34
70 " " flanela z. bl.	" " " " "	70	" " " "	35

Dolgost ostankov 8-20 metrov. 10000 kosov rjuh, garantirano obeljene, platno 2 metra dolgo, 145 cm široko à K 2- za 1 kos. Pri večjem nakupu 5% popusta. Pošiljatev za poskušnjo, najmanj zavoj 5 kg. Okoli 45 m ali 8 kosov rjuh se oddajo v tkalnici platna. **EMIL FUCHS, Nachod.** Češko, Krkonoši. 1845

Izjava.

Spodaj podpisana pogorelca s tem izjavi, da je „Vzajemna zavarovalnica“ proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani, nama po požaru z dne 30. julija t. l. prizadeto in takoj precejeno škodo v najino popolno zadovoljnost izplačala, za kar jej izrekava najtoplejšo zahvalo ter jo vsakomur iskreno priporoča. 1844

Ponikve, dne 10. avgusta 1907.

Andrej Kobal, s. r. Matija Kranjc, s. r.

Priči:

Franc Pograjc, s. r. Ivan Kobal, s. r.

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo Edno pristojno je 85 33

Thierry-jev balzam

s zeleno znamko „redovnica“. Cena 15 majhnih ali 6 dvojnastih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamažkom K 5- franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo proti vsem že tako starim ranam, vnetjem, razsitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: v lončka K 3-60 se pošlje iz proti povzjetju ali denar naprej. — Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši. Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

A. Thierry v Pregradi Brojura s tisoči originalnih pism gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Potniki v Ameriko
 Najbolje in najceniše, po ceni in kakovosti potovanja naj se obrnejo na **Simona in Himeletza** v Ljubljani, Kolodvorske ulice 20. Vredovna Pojasnila daje se brezplačno

Letotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

FRANC JOZEFOVA g r e n k a v o d a .

Enonadstropna hiša 3 sobe, klet, hlev z vrtičem se ali proda ali pa v najem za več let ugodno odda. Pogoje pove Ivan Breznikar v Šmartnem pri Litiji. 1733 3-3

Tovarna za stole Franceta Šolgelj na

na Bregu, p. Borovnice, Kranjako izdeluje

vsakovrstne stole

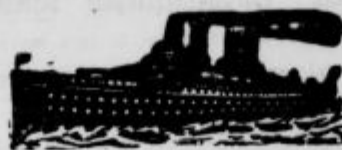
od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 3805 26-17 sastonj in franko.

Po ceni se proda

posestvo v Gradu pri Cerkljah

na Gorenjskem pripravno za mlin, žago ali kakšno drugo obrtno podjetje. K posestvu spada vodna moč 20 konjskih sil, vrt, 2 gozda in obširna poslopja z mnogimi sobami, hlevom itd. Ponudbe naj se naslovijo pod „Vredno“ na upravištvu „Domoljuba“ 1798 3-2

Enonadstropna hiša se proda v **Hiraki Bistriči**, najbolj pripravn za kakega rokodelca. Več se izve pri gosp. **Josipu Perkanu**, posestniku in županu v **Trnovem**, Notranjsko. 1843 3-1

Annard Line Frat-New-York se proda v Ljubljani v severno Ameriko, kar bod ali dolgo in najbolje pot iz Ljubljane v severno Ameriko, kar bod ali dolgo trajno močno velja za raznih seletniških, sobnega predozovanja a predozovanje in sploh nobenih postranazin stroškov naj potje. Par predozovanje, varni, srečni in snatni; vsiljo vsake 14 dni. Hrana niki se prostorni, varni, srečni in snatni; vsiljo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najbolje. Pojasnila daje la karte prodaja glavni za 8004 66 stopih

Andrej Odinec, Ljubljana, Slomškove ulice 25. poleg cerkve Srca Jezusovega.

XOH-I-NOOR

— NAJBOLJA ZNAMKA SVETA —
 — VSAKA PRAZNA KARTA 5-6 —
 GUMBI JE DRAGOCEN KUPON.
 CENIK O PREMIIJAH
 ZASTAVI IN FRANKO PRI
 WALTERS & K^o PRAGA-K.
 — DOBI SE POVSOD. —

ZAPONKE (DRUKER)

Najbolje stiskalnice

za sadje in grozdje, sadne in grozdne mlino, čistilnice za žito kakor druge najboljše poljedelske stroje priporoča tvrdka

„Merkur“, P. Majdič v Celju.

Ceniki zastoj. 1846

Franc Kos, trgovec v Poljanah nad Škofjokolo

uljudno naznanja p. n. občinstvu, da je svojo že nad 8 let obstoječo trgovino, ki se nahaja ob državni cesti ki veže Žiri, Idrijo in Cerkno, zdatno povečal. Obenem se priporoča za obilen obisk in zagotavlja točno in ceno postrežbo. 1820 5-1

Sprejem takoj

1 pomočnika in učenca

za krojaško obrt. Fr. Kokalj, krojač, Rakovnik, pošta Medvode. 1842

Hiša z gostilno se da v najem ali pa proda v Smuku, okr. Žužemberk, z vsjo opravo, potrebnimi pritliklinami in nekaj zemljišča. Več pove **Jurij Högl**, žganjekuhar v **Sešu**, p. Kočevje. 1660 2-1

Hiša se da v najem z gostilno, prodajalno in trafikko, v lepem prijetnem kraju na Gorenjskem. Kje, izve se v upravištvu Domoljuba. 1732 3 3

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša krmu vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavih in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 187 26 15

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy**, Ljubljana.

Vijadno se priporoča .....

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidno blago. — Zmerne cene. . .

2178 52-46

POZOR!

za le K 2-50

Uro s verižico

Ne kupite nobene ure

dozler niste prejeli mojega velikga omika!

gl. 1-50 gl. 3-50

izv. Rezkopf ur	gl	2-
obras		4-
dvofaln pokrov in 3 ure.		4-
stok. j. klene ure		8-50
zava Rezkopf-patent.		8-50
prave „Omiga“		8-50
svet. oklona verižur		1-
14karatne slat. ure		8-50
14karatne slat. veriž.		10-
14karatni slat. prstan		8-
ženke ure 70 cm		8-50
bitjem liki svana		5-
zobne		8-50
lukavice		8-50
uhine ure		2-20
odlike		1-20
ponedel. leto		1-00
dvofaln svonon		1-00
odlike s bitjem in svonenjem liki svonu		8-50
vletas pismo o jamstvo, za suprimerno čenar nazaj.		

Maks Böhnel

urar, zaprijeteni sodni cenilec

Dunaj, VI., Margarethenstr. 27 (v rastlin hiši)

Zahtevajte moj cenik z 2000 slikami zastonj in pošlino prosto.

Izdelane postelje

le rdečega postelnega 'nleta! Prav dobrosopoljeno. Pernica ali blazna, 180 cm dolga 116 cm

široka K 10-., K 12-., K 15- in K 18- 2 metra dolga, 140 cm široka K 14-., K 16-., K 18-., K 21-., Zglavniki 80 cm dolg, in cm široki K 3-., K 3-50 in 58 4-., 90 cm dolg, 70 cm široki K 4-50 in K 5-60. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. 3-delni modroci iz žime za 1 posteljo K 27-., boljši K 33-.. Pošilja se pošlino prosto po povzetju od K 10- naprej. Zamenja ali nazaj se vzame proti povratni potnih stroškov. 6-2 Benedikt Sachscl, Lobes 910 pri Plznu na Češkem. 1662

Zastopnike za na deželo išče po vseh krajih države, za razpečevanje postavnodovoljenih srečk na obroke, išče prvi bančni zavod

proti visoki proviziji

Oferte sprejema pod „Lebensziel 2515“ Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2. 1841

F. M. Netschek, Ljubljana

o. kr. dvorni dobavitelj

„Pri veliki tovarni“

Resljeva cesta št. 3, Sv. Petra cesta št. 37

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo velikansko zalogo **namrejenih oblek** za gospode, dame dečke, deklice in otroke.

Cene nizke! Solidna postrežba.

Velespoštovanjem 873 10

A. Lukić, poslovodkinja.

Vajenca in pomočnika za krojaštvo sprejemem takoj. Cenike od šivalnih strojev s čudovito nizko ceno razpošiljam zastonj **LOVRENC REBOLJ v Kranju**, krojaštvo, zaloga konfekcije ter šivalnih strojev in koles. 1668 4-4

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposiatev vzorcev pri **veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu**, železna hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejšo blago za damske obleke črno in barvano perilno blago, posteljino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potreščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

1311 12-11

FLORIAN

Je najboljšje krepčilo za želodec!

Priznano od učenjakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin ske destilacije „Florian“ v Ljubljani.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečastiti dobavitelj in p. u. slavn. občinstvu za napravo cerkvenih okner z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo, stavbenih del, naprav okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostlin in za sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah — Narisi, ceniki in proračuni na zahtevo zastonj, mnoga spričevala za doverena dela so cenjenim odjemalcem v oglede na razpolgo. 18 7 52-2

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana v St. Pavlu

v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na Koroškem. 1420 8-6

Javna popolna gimnazija

Prospekte razpošilja na zahtevo samostansko predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci proti štipendiji ali brezplačni hrani.

Zaloga, prodaja in razpošiljanje prav dobrega od 88 do 200 vin. liter pri **Carlo Gortan, Trst, Via S. Caterina 13.** Ceniki na zahtevo zastonj. 1457 20-8

jedilnega olja

Najboljše švicarske ure, zlatina in srebrnina se dobe po najnižjih cenah pri sloveči domači tvrdki 357 26-25

H. Suttner, urar

Ljubljana, Glavni trg, nasproti rotovža. Prosim zahtevajte nov velik cenik, kateri je ravno izšel in se pošlje zastonj in pošl. prosto

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

epekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent.

zarezanih strešnikov

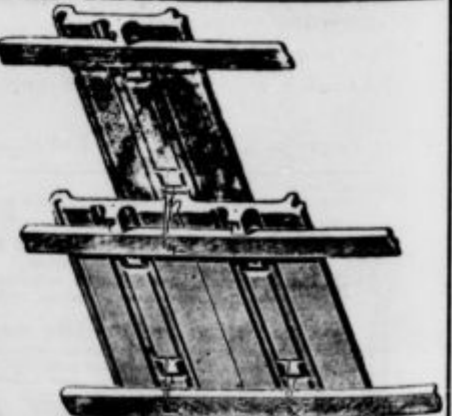
Sistem „Marzola“ (Strangfalzzlegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na lato pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji. — Vzorec in prospekte pošiljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 15 Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr Ignacij Žitnik.

Tiskarna „Katoška Tiskarna“